Q. HORATIUS FLACCUS

PARINKTOS ODĖS IR EPODĖS

ĮVADĄ, KIRČIUOTĄJĮ TEKSTĄ, VERTIMUS IR PAAIŠKINIMUS PARENGĖ

T. ŠIDIŠKIS

SAKALAS

Q. HORATIUS FLACCUS

Parinktos
ODĖS IR EPODĖS

Įvadą, kirčiuotąjį tekstą, vertimus ir paaiškinimus parengė
T. ŠIDIŠKIS.

SAKALAS

47

TIRAŽAS —

1.500 EGZEMPLIORIŲ

SPAUDĖ —

AKC. „ŽAIBO" B-VĖ, KAUNE, 1936 M.

Prakalba

Didžiojo romėnų poeto Horacijaus 2000 metų gimimo progai paminėti pasiryžau išleisti keleto jo odžių ir epodžių rinkinėlio vertimus, manydamas, kad jais pasinaudos tie, kurie mokysis be mokytojų pagalbos ir kurie norės bent šiek tiek susipažinti su didžiuoju romėnų poetu. Visiems, padėjusiems man šį darbą atlikti, tariu nuoširdų — ačiū.

T. Š.

Kėdainiai,

1935.X.20.

Turinys

Įvadas

1. HORACIJAUS GYVENIMAS

Kv. Horacijus Flakas gimė 65 m. pr. Kristų Venūzijoje. Jo tėvas, libertinas (išlaisvintas vergas), buvo susipratęs romėnas. Nenorėdamas palikti sūnaus bemokslio, išnuomoja savo menką ūkį Venūzijoje ir iškeliauja į Romą. Būsimas didysis poetas, rūpestingai tėvo prižiūrimas, lanko anais laikais Romoje geriausią mokyklą. Tėvo įtaka bręstančiam sūnui buvo labai didelė, nes gyvendamas patvirkusio Romos jaunimo tarpe Horacijus vis dėlto išsilaikė tinkamoje aukštumoje. Baigęs mokyklą Romoje iškeliavo į Atėnus pagilinti savo žinių. Čia mokėsi filosofijos ir meno. Atėnuose jį pasiekė žinia, kad J. Cezaris nužudytas. Iš karto ši žinia Horacijaus nejaudino, bet draugų prikalbėtas jis stojo į kovojančių už Romos demokratinę santvarką eiles. Tačiau Bruto kariuomenė prie Pilypų (42) buvo nugalėta, o Horacijui teko palikus viską bėgti. Kai Augustas paskelbė Bruto šalininkams amnestiją ir Horacijus, ją pasinaudojęs, sugrįžo Romon. Gyvendamas Romoje kurį laiką turėjo vargti vos užsidirbdamas

pragyvenimui. Vėliau, susipažinęs su Mecenatu (39) ir šio pamiltas, gyveno laimingas ir viskuo aprūpintas. Horacijus mirė sulaukęs 57 metų, — 8 metais prieš Kristų, — vienu mėnesiu vėliau už Mecenatą. Palaidotas Eskvilino kalne, netoli nuo Macenato kapo.

2. HORACIJAUS KŪRYBA

Horacijaus kūrybą sudaro: carminum libri IV, carmen saeculare, epodon liber, sermonum libri II, epistularum libri II, de arte poetica liber. Horacijus satyroje buvo savarankiškiausias; kita jo kūryba yra arba sekimas, arba, kaip jis pats sako, graikų eolinės dainos pritaikymas romėnų lyrai (odės). Horacijaus kūrybos vainiką sudaro odės, tačiau jo kūrybinę galią labiausiai iškelia satyra ir satyrai artimi laiškai (epistolae). Jo raštai, tiesa, negausūs, bet svarūs. Kalba skambi, žodinga, kondensuota; nieko perdaug, nieko nereikalinga. Eiliavimo forma labai įvairi, išdalinta visokiomis gražiomis poetinėmis priemonėmis, epitetais, tropais, figūromis. Tikrai Horacijų galima vadinti lyrikų karaliumi. Apie jo lyriką Kvintilijonas savo „Institutio oratoria“ sako: „Lyricorum Horatius fere solus legi dignus“.

3. HORACIJAUS ASMUO

Horacijus pasižymėjo geniališkumu ir kruopštumu. Jis savo kruopštumu iššikovojo

lygias teises poetų tarpe, o geniališkumu pagavo išlepusią anų laikų Romos visuomenę į savo raštų tinklą. Simpatijos jis įsigijo ne tik poetų tarpe, ji skaitančioje visuomenėje, bet ir Mecenato bei imperatoriaus rūmuose. Kad taip buvo, liudija šios eilutės —

Maecenato:

„Ni te visceribus meis, Horati,
plus iam diligo, tu tuum sodalem
nimio videas strigosiorem“.

Augusto:

„Horati Flacci ut mei esto memor“.

Horacijaus garbė nepasibaigė su jo mirtimi, bet romėnų tarpe augo ir augo. Mokyklose jis buvo skaitomas ir nagrinėjamas, kaip ir Vergilijus. Jo raštai buvo mėgiami ne tik senovėje ir viduramžiais, bet mielai skaitomi ir mūsų laikais. Tikroji Horacijaus raštų vertė yra ta, kad jis į individualinį nacionalinį charakterį mokėjo įpinti kosmopolitinio elemento, o sekdamas savo pirmtakus duoti šio to nauja, originalaus.

4. HORACIJAUS METRIKA

Horacijaus metrika buvo labai įvairi. Jis vartojo:

— ◡ choreją,
◡ — jambą,
— ◡ ◡ daktilių,
◡ — ◡ amfibrachiją,

⏑ ⏑ — anapestą,

— — spondėją.

Horacijus hegzametru parašė satyras ir laiškus, c epodes ir odes kitais metrais. Jo odžių ir epodžių eiliavimą galima sutraukti į sistemas ir strofas. Vienodos rūšies ritmo atžvilgiu eilės vadinasi, sistemomis, o nevienodos — strofomis.

Mūsų rinkinėlyje yra sudėstyti sistemomis šie eilėraščiai:

1 ir 32. Asclepiadeum primum

— — — ⏑ ⏑ — | — ⏑ ⏑ — ⏑ —

strofomis:

2, 7, 17, 19, 22, 27. Sapphicum

— ⏑ — — — || ⏑ ⏑ — ⏑ — ⏓

— ⏑ ⏑ — ⏓

3, 28, 33, Asclepiadeum quartum

— — — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏒

— — — ⏑ ⏑ — || — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏒

4. Archilochium tertium

— ⏕ — ⏕ — | ⏕ — ⏕ || — ⏑ — ⏑ — —

— — ⏑ — ⏑ || — ⏑ — ⏑ — —

5, 11. Sapphicum maius

— ⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑

— ⏑ — — — | ⏑ ⏑ — || — ⏑ ⏑ — ⏑ — —

6, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 31. Alcaicum. ⏒ — ⏑ — — || — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏒

⏒ — ⏑ — — || — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏒

⏒ — ⏑ — — — ⏑ — ⏒

— ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ — ⏓

35, 12. Asclepiadeum alterum

— — — ∪ ∪ — || — ∪ ∪ — ∪ ⏓

— — — ∪ ∪ — ∪ ⏓

9, 10, 30, 36. Asclepiadeum tertium.

— — — ∪ ∪ — || — ∪ ∪ — ∪ ⏓

— — — ∪ ∪ — —

— — — ∪ ∪ — ∪ ⏓

8. Asclepiadeum quintum

— — — ∪ ∪ — || — ∪ ∪ — || — ∪ ∪ — ∪ ⏓

29. Ionicum

∪ ∪ — — ∪ ∪ — — ∪ ∪ — — ∪ ∪ — — | ∪ ∪ — —

∪ ∪ — — ∪ ∪ — — ∪ ∪ — — | ∪ ∪ — — ∪ ∪ — —

Jis sudėtas iš keturių joniškųjų dekametrų.

34. Archilochium alterum

— ∪ ∪ — ∪ ∪ — || ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ⏓

— ∪ ∪ — ∪ ∪ ⏓.

37, 38. (ep. 2 ir 7.) jambiškas trimetras su jambišku dimetru

⏒ — ∪ — ⏒ || — ∪ — ⏒ — ∪ ⏓

⏒ — ∪ — ∪ — ∪ ⏓

39. (ep. 13.) paskui hegzametrą eina jambilegas

— ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ⏓

⏒ — ∪ — ∪ — ∪ ∪ || — — ∪ ∪ — ∪ ∪ —

40 (ep. 14.) paskui hegzametrą eina dimetras jambiškasis.

— ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ⏓

∪ — ∪ — ∪ — ∪ —

Išsamiai apie Horacijaus metriką galima rasti M. Durio „Lotynų kalbos sintaksėje“, todėl plačiau jos nenagrinėsiu.

Odės

1. MANO PAŠAUKIMAS (I, 1)

Maécenás atavís || édite régibús,
ó et práesidi(um) ét||dúlce decús meúm:
súnt quos cúrriculó || púlver(em) Olýmpicúm
cóllegìsse iuvát || métaque férvidís

évitáta rotís||pálmaque nóbilís.
térràrúm dominós||évehit ád deós
húnc, si móbiliúm||túrba Quirítiúm
cértat térgeminís||tóller(e) honóribús,

íllum, sí proprió || cóndidit hórreó
qúidquid dé Libycís || vérritur áreís.
gaúdentém patriós || findere sárculó
ágros Attalicís || cóndiciónibús

númquam démoveás || út trabe Cýpriá
Mýrtoúm pavidús || náuta secét maré.
lúctant(em) Icariís || flúctibus Africúm
mércatór metuéns || óti(um) et óppidí

láudat rúra suí; || móx reficít ratés
quássas índocilís || páuperiém patí.
ést qui néc veterís || pócula Mássicí
néc partém solidó || démere dé dié

spérnit, núnc viridí || mémbra sub árbutó
strátus, núnc ad aquáe || léne capút sacráe.
múltos cástra iuvánt || ét lituó tubaé
pérmixtús sonitús || béllaque mátribús

dé testáta. manét || súb Iove frígidó
vénatór teneráe || cóniugis ínmemór,
séu visá (e)st catulís || cérva fidélibús
séu rupít teretés || Mársus apér plagás.

mé doctár(um) hederaé || praémia fróntiúm
dís miscént superís, || mé gelidúm nemús
Nýmpharúmque levés || cúm Satyrís chorí
sécernúnt populó, || sí neque tíbiás

Eúterpé cohibét || néc Polyhýmniá
Lésboúm refugít || téndere bárbitón.
quódsi mé lyricís || vátibus ínserés,
súblimí feriám || sídera vérticé.

2. KUR IŠGELBĖJIMAS (I, 2)

Iám satís terrís || nivis átque dírae
grándinís misít || Pater ét rubénte
déxterá sacrás || iaciulátus árces
térruit úrbem,

térruít gentés, || grave né redíret
saéculúm Pyrrháe || nova mónstra quéstae,
ómne cúm Prot(e)ús || pecus égit áltos
vísere móntes,

písci(um)ét summá || genus háesit úlmo,
nóta quáe sedés || fuerát colúmbis,
ét supériectó || pavidáe natárunt
aéquore dámmae.

vídimús flavúm || Tiberím retórtis
lítor(e) Ètruscó || violénter úndis
íre déiectúm || monuménta régis
témplaque Véstae,

Iliaé dum sé || (nimiúm) querénti
iáctat últorém, || vagus ét sinístra
lábitúr ripá || Iove nón probánte u-
xórius ámnis.

áudiét civés || acuísse férrum,
quó gravés Persaé || meliús perírent,
aúdiét pugnás || vitió paréntum
rára iuvéntus.

quém vocét divúm || populús ruéntis
ímperí rebús? || prece quá fatígent
vírginés sanctaé || minus aúdiéntem
cármina Véstam?

cúi dabít partís || scelus éxpiándi
Iúppitér? tandém || veniás precámur
núbe cándentés || umerós amíctus
aúgur Apóllo;

síve tú mavís, || Erycína rídens,
quám Iocús circúm || volat ét Cupído;

síve néglectúm || genus ét nepótes
réspicis, aúctor

heú nimís longó || satiáte lúdo,
quém iuvát clamór || galeaéque léves
ácer ét Marsí || peditís cruéntum
vúltus in hóstem;

síve mútatá || iuveném figúra
áles ín terrís || imitáris álmae
fíliús Maiaé, || patiéns vocári
Cáesaris últor:

sérus ín caelúm || redeás diúque
laétus íntersís || populó Quiríni
néve té nostrís || vitiís iníquum
ócior aúra

tóllat; híc magnós || potiús triúmphos,
híc amés dicí || pater átque prínceps
néu sinás Medós || equitár(e) inúltos
té duce, Caésar.

3. VERGILIJŲ PALYDINT (I, 3)

Síc te díva poténs Cypri,
síc fratrés Helenaé, || lúcida sídera,
véntorúmque regát pater
óbstrictís aliís || praéter Iápyga,

návis, quáe tibi créditum
débes Vérgiliúm; || fínibus Átticis
réddas íncolumém precor
ét servés animáe || dímidiúm meae.

ílli róbur et aés triplex
circa péctus erát, || quí fragilém truci
cómmisít pelagó ratem
prímus: néc timuít || práecipit(em)Áfricum

décertánt(em) Aquilónibus
nés tristés Hyadás || néc rabiém Noti,
qúo non árbiter Hádriae
máior, tóllere seú || pónere vúlt freta;

quém mortís timuít gradum
quí siccís oculís || mónstra natántia,
quí vidít mare túrgid(um) et
ínfamés scopulós || Ácroceráunia?

néquiquám deus ábscidit
prúdens óceanó || díssociábili
térras, sí tamen ínpiae
nón tangéda ratés || tránsiliunt vada.

aúdax ómnia pérpeti
géns humána ruít || pér vetitúm nefas:
aúdax Iapetí genus
ígnem fráude malá || géntibus íntulit;

póst ign(em) áetheriá domo
súbductúm maciés || ét nova fébrium
térris íncubuít cohors
sémotíque priús || tárda necéssitas

Léti córripuít gradum;
éxpertús vacuúm || Dáedalus áëra

pénnis nón hominí datis;
pérrupít écherónt(a) || Hérculeús labor —

níl mortálibus árdui | (e)st:
cáel(um) ipsúm petimús || stúltitiá neque
pér nostrúm patimúr scelus
íracúnda Iovém || pónere fúlmina.

4. PAVASARIO GIESMĖ (I,4)

Sólvitur ácris hiéms || gratá vice véris ét Favóni
trahúntque síccas || máchináe carínas
ác neque iám stabulís || gaudét pecus aút arátor ígni
nec práta cánis || álbicánt pruínis.

iám Cytheréa chorós || ducít Venus ímminénte lúna
iunctáeque Nýmphis || Grátiaé decéntes
álterno térram quat(i)únt || pedé, dum gravés Cyclópum
Vulcánus árdens || vísit ófficínas.

núnc decet aút viridí || nitídum capút impedíre mýrto
aut flóre, térrae || quém ferúnt solútae,
núnc ei in úmbrosís || Faunó decet ímmoláre lúcis,
seu póscat ágna || síve málit háedo.

pállida Mórs aequó pulsát || pede páuperúm tabérnas
regúmque túrres. || ó beáte Sésti,
vítae súmma brevís || spem nós vetat íncoháre lóngam;
iam té premét nox || fábulaéque Mánes

ét domus éxilís || Plutónia; quó simúl meáris,
nec régna víni || sórtiére tális

néc tenerúm Lycidán || mirábere, quó calét iuvéntus
nunc ómnis ét mox || vírginés tepébunt.

5. PRAŽŪTINGA ĮTAKA (I, 8)

Lýdia, díc per ómnes
hóc deós veré, || Sybarín || cúr properés amándo
pérdere, cúr aprícum
óderít campúm || patiéns || púlveris átque sólis,

cúr neque mílitáris
ínter áequalés || equitét, || Gállica néc lupátis
témperet óra frénis?
cúr timét flavúm || Tiberím || tángere? cúr olívum

sánguine víperíno
caútiús vitát || neque iám || lívida géstat ármis
brácchia sáepe dísco,
sáepe tráns finém || iaculó || nóbilis éxpedito?

quíd latet, út marínae
fíliúm dicúnt || Thetidís || súb lacrimósa Tróiae
fúnera, né virílis
cúltus ín caed(em)ét || Lyciás || próriperét catérvas?

6. ŽIEMA (I,9)

Vidés ut álta || stét nive cándidúm
Sorácte néc iam || sústineánt onús
silváe labórantés gelúque
flúmina cónstiterínt acúto?

dissólve frígus || lígna supér focó
largé repónens || átque benígniús
deopróme qúadrimúm Sabína,
ó Thaliárche, merúm dióta.

permítte dívis || cétera, qúi simúl
stravére véntos || áequore férvidó
deproéliántes, néc cupréssi
néc veterés agitántur órni.

quid sít futúrum || crás, fuge quáerer(e) ét
quem Fórs diérum || cúmque dabít, lucró
adpóne néc dulcés amóres
spérne puér neque tú choréas,

donéc virénti || cánitiés abést
morósa. núnc et || cámpus et áreaé
lenésque súb noctém susúrri
cómpositá repetántur hóra,

nunc ét laténtis || próditor íntimó
gratús puéllae || rísus ab ánguló
pignúsque déreptúm lacértis
aút digitó male pértináci.

7. HIMNAS MERKURIJUI (I, 10)

Mércurí facún || de nepós Atlántis,
quí ferós cultús || hominúm recéntum
vóce fórmastí || catus ét decórae
móre paláestrae,

té canám, magní || Iovis ét deórum
núntiúm curváe || que lyráe paréntem,
cállidúm, quidquíd || placuít, iocóso
cóndere fúrto.

té, bovés olím || nisi réddidísses
pér dol(um) ámotás, || puerúm minãci
vóce dúm terrét, || viduús pharétra
rísit Apóllo.

quín et Átridás || duce té supérbos
Ilió divés || Priamús relícto
Théssalósqu(e) ignés || et iníqua Tróiae
cástra feféllit.

tú piás laetís || animás repónis
sédibús virgá || que levém coérces
áureá turbám, || superís deórum
grátus et ímis.

8. EPIKŪRININKŲ PAMOKYMAS (I, 11)

Tú ne quáesierís, || scíre nefás, || quém mihi, quém tibí
fínem dí dederínt, || Leúconóe, || néc Babylóniós
témptarís numerós, || út meliús, || qúidquid erít, patí.
séu plurés hiemés || seú tribuít || Júppiter últimám,
quáe nunc óppositís || débilitát || púmicibús maré
Týrrhenúm: sapiás, || vína liqués || ét spatió breví
spém longám resecés. || dúm loquimúr, || fúgerit ínvidá
aétas: cárpe diém || quám minimúm || crédula pósteró.

9. PERSPĖJIMAS VALSTYBĖS LAIVUI (I,14)

ó navís, referént || ín mare té noví
flúctus. ó quid agís? || fórtiter óccupá
pórtum. nónne vidés, ut
núdum rémigió latús

ét malús celerí || sáucius Africó
ántemnáeque gemánt || ác sine fúnibús
víx duráre carínae
póssint ímperiósiús

áequor? nón tibi súnt || íntegra línteá,
nón di, quós iterúm || préssa vocés maló.
quámvis Póntica pínus,
sílvae fília nóbilís,

iáctes ét genus ét || nómen inútilé:
níl pictís timidús || návita·púppibús
fídit. tú, nisi véntis
débes lúdibriúm, cavé.

núper sóllicitúm || quáe mihi taédiúm,
núnc desíderiúm || cúraque nón levís,
ínterfúsa niténtes
vítes áequora Cýcladás.

10 HIMNAS DIANAI IR APOLONUI (I,21)

Díanám tenerée || dícite vírginés,
íntonsúm puerí || dícite Cýnthiúm

Látonámque suprémo
dílectám penitús Ioví.

vós laetám fluviís || ét nemorúm comá
quáecumqu(e) áut gelidó || próminet Álgidó
nígris aút Erymánthi
sílvis aút viridís Cragí;

vós Tempé totidém || tóllite laúdibús
nátalémque, marés, || Délon Apóllinís
ínsignémque pharétra
fráternáqu(e) umerúm lyrá.

haéc bellúm lacrimós(um), || híc miserám famém
péstemqu(e) á popul(o) ét | príncipe Cáesar(e) ín
Pérsas átque Británnos
véstra mótus agét precé.

11. NUOTYKIS MIŠKE (I, 22)

Integér vitáe || scelerísque púrus
nón egét Maurís ||iaculís nequ(e) árcu
néc venénatís || gravidá sagíttis,
Fúsce, pharétra,

síve pér Syrtés || iter aéstuósas
síve fácturús || per inhóspitálem
Cáucasúm vel quáe || loca fábulósus
lámbit Hydáspes.

námque mé silvá || lupus ín Sabína,
dúm meám cantó || Lalagén et últra
términúm curís || vagor éxpedítis,
fúgit inérmem;

quále pórtentúm || neque mílitáris
Dáuniás latís || alit aésculétis
néc Iubáe tellús || generát, leónum
árida nútrix.

póne mé pigrís || ubi núlla cámpis
árbor aéstivá || recreátur aúra,
quód latús mundí || nebuláe malúsque
Iúppiter úrget;

póne súb currú || nimiúm propínqui
sólis ín terrá || domibús negáta:
dúlce rídentém || Lalagén amábo,
dúlce loquéntem.

12. DRAUGUI MIRUS (I, 24)

Quís desíderió || sít pudor aút modús
tám carí capitís? || práecipe lúgubrís
cántus, Mélpomené, || cuí liquidám patér
vócem cúm cithará dedít.

érgo Quíntiliúm || pérpetuús sopór
úrget? cuí Pudor ét || Iústitiáe sorór
íncorrúpta Fidés || núdaque Véritás
quánd(o) ull(um) ínveniét parém?

múltis ílle bonís || flébilis óccidít,
núlli flébiliór || quám tibi, Vérgilí.
tú, frustrá pius, héu || nón ita créditúm
póscis Quíntiliúm deós.

quíd? si Thréició || blándius Órpheó
aúditám moderér(e) || árboribús fidém,
núm vanaé redeát || sánguis imágini,
quám virgá semel hórridá

nón lenís precibús || fáta reclúderé
nígro cómpulerít || Mércuriús gregí?
dúrum: séd leviús || fít patiéntiá
qúidquid córrigeré (e)st nefás.

13. MALDA APOLONUI (I. 31)

Quid dédicátum || póscit Apólliném
vatés? quid órat || dé paterá novúm
fundéns liquórem? nón opímae
Sárdiniáe segetés feráces,

non aéstuósae || gráta Calábriaé
arménta, nón aur(um) || aút ebur Indicúm,
non rúra, quáe Lirís quiéta
mórdet aquá tacitúrnus ámnis.

premánt Calénam || fálce quibús dedít
fortúna vítem, || díves ut aúreís
mercátor éxsiccét culíllis
vína Syrá reparáta mérce,

dis cárus ípsis, || quíppe ter ét quatér
annó revísens || aéquor Atlánticúm
impúne. mé pascúnt olívae,
mé cichoréa levésque málvae.

fruí parátis || ét validó mihí,
Latóë, dónes || ác precor íntegrá
cum ménte néc turpém senéctam
dégere néc citthará caréntem.

14. ATSIVERTIMAS (I, 34)

Parcús deórum || cúltor et ínfrequéns,
insániéntis || dum sapiéntiaé
consúltus érro, núnc retrórsum
véla dar(e) átqu(e) iteráre cúrsus

cogór relíctos: || námque Diéspitér,
igní corúsco || núbila dívidéns
plerúmque, pér purúm tonántis
égit equós valucrémque cúrrum,

quo brúta téllus || ét vaga flúminá,
quo Stýx et ínvis(i) || hórrida Taénarí
sedés Atlánteúsque fínis
cóncutitúr. valet íma súmmis

mutár(e) et ínsign(em) || áttenuát deús
obscúra prómens; || hínc apicém rapáx
Fortúna cúm stridór(e) acúto
sústulit, híc posuísse gaúdet.

15. MALDA Į FORTŪNĄ (I, 35)

O díva, grátum || quáe regis Antiúm,
praeséns vel ímo || tóllere dé gradú
mortále córpus vél supérbos
vértere fúneribús triúmphos:

te páuper ámbit || sóllicitá precé
rurís colónus, || té domin(am) aéquorís
quicúmque Bíthyná lacéssit
Cárpathiúm pelagús carína;

te Dácus ásper, || té profugí Scytháe
urbésque géntes || qu(e) ét Latiúm feróx
regúmque mátres bárbarór(um) et
púrpureí metuúnt tyránni,

iniúrióso || né pede próruás
stantém colúmnam || neú populús frequéns
'ad árma', céssantés 'ad árma'
cóncitet ímperiúmque frángat;

te sémper ánt(e)it || sérva Necéssitás,
clavós trabáles || et cuneós manú
gestáns aéna néc sevérus
úncus abést liquidúmque plúmbum;

te Spés et álbo || rára Fidés colít
veláta pánno || néc comit(em) ábnegát,
utcúmque mútatá poténtis
véste domós inimíca línquis,

at vúlgus ínfid(um) || ét meretríx retró
periúra cédit, || díffugiúnt cadís
cum faéce síccatís amíci,
férre iugúm paritér dolósi:

servés itúrum || Caésar(em) in últimós
orbís Británnos || ét iuvenúm recéns
exámen Ѐoís timéndum
pártibus Óceanóque rúbro.

heu héu, cicátric(um) || ét scelerís pudét
fratrúmque. quíd nos || dúra refúgimús
aetás? quid íntactúm nefásti
líquimus? únde manúm iuvéntus

metú deórum || cóntinuít? quibús
pepércit áris? || ó utinám nová
incúde díffingás retús(um) in
Mássagetás Arabásqué férrum.

16. DŽIŪGAVIMAS (I, 37)

Nunc ést bibéndum, || núnc pede líberó
pulsánda téllus; || núnc Saliáribús
ornáre púlvinár deórum
témpus erát dapibús, sodáles.

ant(e)hác nefás de || prómere Cáecubúm
cellís avítis, || dúm Capitólió
regína déméntís ruínas,
fúnus et ímperió parábat

contámináto || cúm grege túrpiúm
morbó virórum || qúidlibet ímpoténs
speráre fórtunáque dúlci
ébria. séd minuít furórem

vix úna sóspes || návis ab ígnibús
mentémque lýmpha || tám Mareóticó
redégit ín verós timóres
Caésar ab Italiá volántem

remís adúrgens, || áccipitér velút
mollís colúmbas || áut leporém citús
venátor ín campís nivális
Háemoniaé, daret út caténis

fatále mónstrum. || quáe generósiús
períre quáerens || néc muliébritér
expávit énsem néc laténtis
clásse citá reparávit óras.

aus(a) ét iacéntem || vísere régiám
vultú seréno, || fórtis et ásperás
tractáre sérpentés, ut átrum
córpore cómbiberét venénum,

delíberáta || mórte ferócióг;
saevís Libúrnis || scílicet ínvidéns
priváta déducí supérbo,
nón humilís muliér, triúmpho.

17. MIRTŲ VAINIKAS (I, 38)

Pérsicós odí, || puer, ápparátus,
dísplicént nexaé || philyrá corónae,
mítte séctarí, || rosa quó locórum
séra morétur.

símplicí myrtó || nihil állabóres
sédulús curó: || neque té minístrum
dédecét myrtús || neque mé sub árta
víte bibéntem.

18. ISTORIKUI POLIJONUI (II,1)

Mot(um) éx Metéllo || cónsule cívicúm
bellíque cáusas || ét viti(a) ét modós
ludúmque Fórtunáe gravésque
príncip(um) amícitiás et árma

nond(um) éxpiátis || úncta cruóribús,
perículósae || plén(um) opus áleaé,
tractás et íncedís per ígnes
súppositós cinerí dolóso.

paulúm sevérae || músa tragoédiaé
desít theátris: || móx ubi públicás
res órdinmarket, gránde múnus
Cécropió repetés cothúrno,

insígne maéstis || praésidiúm reís
et cónsulénti, || Pólio, cúriaé,
cui laúrus aéternós honóres
Délmaticó peperít triúmpho

iam núnc minácì || múrmure córnuúm
perstríngis aúres, || iám lituí strepúnt,
iam fúlgor ármorúm fugáces
térret equós equitúmque vúltus.

audíre mágnos || iám videór ducés,
non índecóro || púlvere sórdidós
et cúncta térrarúm subácta
praéter atróc(em) animúm Catónis.

Iun(o) ét deórum || qúisquis amíciór
Afrís inúlta || césserat ímpoténs
tellúre víctorúm nepótes
réttulit ínferiás Iugúrthae.

quis nón Latíno || sánguine pínguiór
campús sepúlcris || ímpia próeliá
testátur aúditúmque Médis
Hésperiaé sonitúm ruínae?

qui gúrges aút quae || flúmina lúgubrís
ignára bélli? || quód mare Dáuniaé
non décolóravére caédes?
quáe caret óra cruóre nóstro?

sed né relíctis, || Músa procáx, iocís
Ceaé retráctes || múnera néniaé,
mecúm Diónaeó sub ántro
quáere modós levióre pléctro.

19. TIKRASIS TURTAS (II, 2)

Núllus árgentó || color ést aváris
ábditó terrís, || inimíce lámnae
Críspe Sállustí, || nisi témperáto
splendeat úsu.

vívet éxtentó || Proculéius aévo,
nótus ín fratrés || animí patérni:
íll(um) agét || metuénte sólvi
Fáma supérstes.

látiús regnés || avidúm domándo
spíritúm quam sí || Libyám remótis
Gádibús iungás || et utérque Poénus
sérviat úni.

créscit índulgéns || sibi dírus hýdrops
néc sitím pellít, || nisi caúsa mórbi
fúgerít venís || et aquósus álbo
córpore lánguor.

rédditúm Cyrí || solió Phraáten
díssidéns plebí || numeró beátor(um)
éximít Virtús || populúmque fálsis
dédocet úti

vócibús, regn(um) ét || diadéma tútum
déferéns uní || propriámque laúrum
quísquis íngentés || ocul(o) írretórto
spéctat acérvos.

20. GYVENIMO TAISYKLĖS (II, 3)

Aequám meménto || rébus in árduís
serváre méntem, || nón secus ín bonís
ab ínsolénti témperátam
láetitiá, moritúre Délli,

seu máestus ómni || témpore víxerís
seu t(e) ín remóto || grámine pér diés
festós reclínatúm beáris
ínterióre notá Falérni.

quo pínus íngens || álbaque pópulús
umbr(am) hóspitálem || cóonsociár(e) amánt
ramís? quid óbliquó labórat
lýmpha fugáx trepidáre rívo?

huc vín(a) et únguent(a) || ét nimiúm brevés
florés amoénae || férre iubé rosáe,
dum rés et aétas ét sorórum
fíla triúm patiúntur átra.

cedés coémptis || sáltibus ét domó
villáque, flávos || quám Tiberís lavít,
cedés et éxstructís in áltum
dívitiís potiétur héres.

divésne prísco || nátus ab Inachó
nil ínterést an || páuper et ínfimá
de génte súb divó moréris:
víctima níl miserántis Órci.

omnés eódem || cógimur, ómniúm
versátur úrna || sérius óciús
sors éxitúr(a) et nós in aétern(um)
éxilí(um) ímpositúra cýmbae.

21. DRAUGO SUTIKIMAS. (II, 7)

O sáëpe mécum || témpus in ùltimúm
dedúcte Brúto || mílitiaé ducé,
quis té redónavít Quirítem
dís patriís Italóque cáelo,

Pompeí, meórum || príme sodáliúm?
cum qúo moránt'em sáëpe diém meró
fregí, corónatús niténtes
málobathró Syrió capíllos,

tecúm Philíppos || ét celerém fugám
sensí relícta || nón bene pármulá,
cum frácta vírtus, ét minácés
túrpe solúm tetigére ménto;

sed mé per hóstes || Mércuriús celér
densó pavéntem || sústulit áëré,
t'e rúrsus ín bellùm resórbens
únda fretís tulit áëstuósis.

erg(o) óbligátam || rédde Ioví dapém
longáque féssum || mílitiá latús
depóne súb laurú meá nec
párce cadís tibi déstinátis.

oblívióso || lévia Mássicó
cibóri(a) éxple, || fúnde capácibús
unguénta dé conchís. quis údo
déproperár(e) apió corónas

curátve mýrto? || quém Venus árbitrúm
dicét bibéndi? || nón ego sániús
bacchábor Édonís: recépto
dúlce mihí fureré (e)st amíco.

22.AUKSO VIDURYS (II, 10)

Réctiús vivés, || Liciní, nequ(e) áltum
sémper úrgendó || neque, dúm procéllas
caútus hórrescís, || nimiúm preméndo
lítus iníquum.

áureám quisqúis || mediócritátem
díligít, tutús || caret óbsoléèti
sórdibús tectí, || caret ínvidénda
sóbrius áula.

sáepiús ventís || agitátur íngens
pínus ét celsáe || gravióre cásu
décidúnt turrés || feriúntque súmmos
fúlgura móntes.

spérat ínfestís, || metuít secúndis
álterám sortém || bene práeparátum
péctus, ínformés || hiemés redúcit
Iúppiter, ídem

súbmovét. non, sí || male núnc, et ólim
síc erít: quondám || cithará tacéntem
súscitát Musám || neque sémper árcum
téndit Apóllo.

rébus ángustís || animósus átque
fórtis ápparé: || sapiénter ídem
cóntrahés ventó || nimiúm secúndo
túrgida véla.

23. POSTUMUI (II, 14)

Eheú fugáces, || Póstumé, Póstumé,
labúntur ánni || néc pietás morám
rugís et ínstantí senéctae
áfferet índomitáeque mórti,

non, sí trecénis || quótquot eúnt diés,
amíce, pláces || íllacrimábilém
Plutóna táuris, qúi ter ámplum
Géryonén Tityónque trísti

compéscit únda, || scílicet ómnibús
quicúmque térrae || múnere véscimúr
enávigánda, síve réges
sív(e) inopés erimús colóni.

frustrá cruénto || márte carébimús
fractísque ráuci || flúctibus Hádriaé,
frustrá per aútumnós nocéntem
córporibús metuémus aústrum:

visséndus áter || flúmine lánguidó
Cocýtos érrans || ét Danaí genús
infáme dámnatúsque lóngi
Sísyphus Aéolidés labóris.

linqúenda téllus || ét domus ét placéns
uxór nequ(e) hárum || quás colis árborúm
te práeter ínvisás cupréssos
úlla brevém dominúm sequétur.

absúmet héres || Caécuba dígniór
serváta céntum || clávibus ét meró
tinguét pavímentúm supérbo,
póntificùm potióre cénis.

24. PAGUODA MECENATUI (II, 17)

Cur mé querélis || éxanimás tuís?
nec dís amícum (e)st || néc mihi té priús
obíre, Maécenás, meárum
gránde decús columénque rérum.

a, té meaé si || párt(em) animaé rapít
matúriór vis, || quíd moror álterá,
nec cárus aéque néc supérstes
íntegér? ílle diés utrámque

ducét ruínam. || nón ego pérfidúm
dixí sacrámen || t(um). íbimus, íbimús,
utcúmque praécedés, suprémum
cárper(e) itér comités paráti.

me néc Chimáerae || spíritus ígneaé
nec sí resúrgat || céntimanús gigás
divéllet úmquam: síc poténti
Iústitiaé placitúmque Párcis.

seu Líbra seú me || Scórpios ásspicít
formídolósus, || párs violéntiór
natális hórare, seú tyránnus
Hésperiaé Capricórnus úndae:

utrúmque nóstr(um) in || crédibilí modó
consént it ástrum; ||té Iovis ínpió
tutéla Sáturnó refúlgens
éripuít volucrísque Fáti

tardávit álas, || cúm populús frequéns
laetúm theátris || tér crepuít sonúm;
me trúncus íllapsús cerébro,
sústulerát, nisi Fáunus íctum

dextrá levásset, || Mércuriáliúm
custós virórum. || réddere víctimás
aedémque vótivám meménto;
nós humilém feriémus ágnam.

25. NUOSAIKUMAS (III, 1)

Odí profánum || vúlgus et árceó.
favéte línguis: || cármina nón priús
audíta Músarúm sacérdos
vírginibús puerísque cánto.

regúm timéndor(um) || ín propriós gregés,
regés in ípsos || ímperiúm (e)st Iovís,
clarí gigánteó triúmpho,
cúncta supércilió movéntis.

est út viró vir || látius órdinét
arbústa súlcis, ||híc generósiór
descéndat ín campúm petítor,
móribus híc meliórque fáma

conténdat, ílli || túrba cliéntiúm
sit máior: aéqua || lége Necéssitás
sortítur ínsignés et ímos,
· ómne capáx movet úrna nómen.

destríctus énsis || cuí super ínpiá
cervíce péndet, || nón Siculaé dapés
dulc(em) élabórabúnt sapórem,
nón aviúm citharaéque cántus

somnúm redúcent: || sómnus agréstiúm
lenís virórum || nón humilés domós
fastídit úmbrosámque rípam,
nón Zephyrís agitáta Témpe.

desíderántem || quód satis ést nequé
tumúltuósum || sóllicitát maré
nec saévos Arcturí cadéntis
ímpetus áut oriéntis Haédi,

non vérberátae || grándine víneaé
fundúsque méndax || árbore núnc aquás
culpánte, nùnc torrénti(a) ágros
sídera, núnc hiemés iníquas.

contrácta písces || aéquora séntiúnt
iactís in áltum || mólibus: húc frequéns
caeménta démittít redémptor
cúm famulís dominúsque térrae

fastídiósus: || séd Timor ét Minaé
scandúnt eódem, || quó dominús, nequé
decédit aératá trirém(i) et
póst equitém sedet átra Cúra.

quodsí doléntem || néc Phrygiús lapís
nec púrpurárum || sídere cláriór
delénit úsus néc Falérna
vítis Achaémeniúmque cóstum,

cur ínvidéndis || póstibus ét novó
sublíme rítu || móliar átriúm?
cur válle pérmutém Sabína
dívitiás operósióres?

26. ROMĖNŲ JAUNUOMENEI (III, 2)

Angúst(am) amíce || paúperiém pati
robústus ácri || mílitiá puér
condíscat ét Parthós feróces
véxet equés metuéndus hásta

vitámque súb div(o) || ét trepidís agát
in rébus. íll(um) ex || móenibus hósticís
matróna béllantís tyránni
próspiciéns et adúlta vírgo

suspíret: 'éheu, || né rudis ágminúm
sponsús lacéssat || régius ásperúm
tactú leónem, qúem cruénta
pér mediás rapit íra caédes.'

dulc(e) ét decórum (e)st || pró patriá morí:
mors ét fugácem || pérsequitúr virúm
nec párcit ínbellís iuvéntae
póplitibús timidóve térgo.

Virtús, repúlsae || néscia sórdidaé,
intáminátis || fúlget honóribús
nec súmit aút ponít secúris
árbitrió populáris aúrae.

Virtús, reclúdens || ímmeritís morí
caelúm, negáta || témptat itér viá
coetúsque vúlgarís et údam
spérnit humúm fugiénte pénna.

est ét fidéli || túta siléntió
mercés: vetábo, || quí Cererís sacrúm
vulgárit árcanaé, sub ísdem
sít trabibús fragilémque mécum

solvát phasélon; || saépe Diéspitér
negléctus íncest(o) || áddidit íntegrûm,
rar(o) ántecédentém sceléstum
déseruít pede Poéna claúdo.

27. MECENATUI (KOVO M. 1 d.) (III, 8)

Mártiís caelébs || quid agám kaléndis,
quíd velínt florés || et acérra túris
pléna míraris || positùsque cárb(o) in
caéspite vívo,

dócte sérmonés || utriúsque línguae?
vóverám dulcís || epulás et álbum
Líberó caprúm || prope fúnerátus
árboris íctu.

híc diés annó || redeúnte féstus
córtic(em) ádstrictúm || pice dímovébit
ámphoraé fumúm || biber(e) ínstitútae
cónsule Túllo.

súme, Maécenás, || cyathós amíci
sóspitís cent(um) ét || vigilés lucérnas
pérfer ín lucém: || procul ómnis ésto
clámor et íra.

mítte cívilís || super Urbe cúras:
óccidít Dací || Cotisónis ágmen,
Médus ínfestús || sibi lúctuósis
díssidet ármis,

néglegéns, ne qúa || populús labóret,
párce prívatús || nimiúm cavér(e) et
dóna práesentís || cape láetus hór(ae) ac
línque sevéra.

28. SUSITAIKYMAS (III, 9)

'Dónec grátus erám tibí
néc quisquám potiór || brácchia cándidáe
cérvicí iuvenís dabát,
Pérsarúm viguí || rége beátiór'.

'dónec nón aliá magís
ársistí nequ(e) erát || Lýdia póst Choén,
múlti Lýdia nóminís,
Rómaná viguí || clárior Iliá'.

'mé nunc Thréssa Chloé regít,
dúlces dócta modós || ét citharáe sciéns,
pró qua nón metuám morí,
si parcént animáe || fáta supérstití'.

'mé torrét face mútuá
Thúriní Calaís || fílius Órnytí,
pró quo bís patiár morí,
sí parcént pueró || fáta supérstití'.

'quíd si prísca redít Venús
díductósque iugó || cógit aéneó?
sí flav(a) éxcutitúr Chloé
réiectaéque patét || iánua Lýdiaé?'

'quámquam sídere púlcriór
íll(e) est, tú leviór || córtic(e) et ímprobó
íracúndior Hádriá:
técum víver(e) amém, || téc(um) obeám libéns.'

29. NEOBULEI (III, 12)

* Mîsêrárúm (e)st nêqu(e)âmórí dârê lúdúm nêquê dúlcí
mâlâ vínó lâvêr(e) áut éxânîmárí mêtûêntís pâtrûáe
vérbêrâ línguáe.

tîbî quálúm Cýthêréáe pûêr álés, tîbî télás ôpêró-
sáequê Mînérváe stûdî(um) áufért, Nêôbúlé, Lîpâ-
ráeí nîtôr Hébrí,

sîmûl únctós Tîbêrínís ûmêrós lávît în úndís, êquês
ípsó mêlîór Béllêrôphónté, nêquê púgnó nêquê
ségní pêdê víctús.

câtûs ídém pêr âpértúm fûgîéntís âgîtátó grêgê cér-
vós iâcûlár(i) ét cêlêr ártó lâtîtántém frûtîcét(o) éx-
cîpêr(e) áprúm.

30. BANDUZIJOS ŠALTINĖLIUI (III, 13)

Ó fons Bándusiáe || spléndidiór vitró,
Dúlci dígne meró || nón sine flóribús,
crás donáberis háedo,
cuí frons túrgida córnibús

* Pritrūkus spaustuvei trumpumui žymėti lankelių, juos pakeitėme laužtomis kepurėlėmis.

prímis ét vener (em) ét || próelia déstinát.
frústra, nám gelidós || ínficiét tibí
rúbro sánguine rívos
lásciví subolés gregís.

té flagrántis atróx || hóra Canículáe
néscit tángere, tú || frígus amábilé
féssis vómere taúris
práebes ét pecorí vagó.

fíes nóbiliúm || tú quoque fóntiúm
mé dicénte cavís || ímposit(am) ílicém
sáxis, únde loquáces
lýmphae désiliúnt tuáe.

31. FIDILĖS AUKA (III, 23)

Caeló supínas || sí tulerís manús
nascénte lúna, || rústica Phídylé,
si túre plácarís et hórna
frúge Larís avidáque pórca:

nec péstiléntem || séntiet Áfricúm
fecúnda vítis || néc sterilém segés
rubígin(em) áut dulcés alúmni
pómiferó grave témpus ánno.

nam quáe niváli || páscitur Álgidó
devóta quércus || ínter et ílicés
aut créscit Álbanís in hérbis
víctima, póntificúm secúris

cervíce tínguet: || té nihil áttinét
temptáre múlta || cáede bidéntiúm
parvós corónantém maríno
róre deós fragilíque mýrto.

immúnis áram || sí tetigít manús,
non súmptuósa || blándior hóstiá,
mollívit áversós Penátes
fárre pi(o) ét saliénte míca.

32. PAMINKLAS (III, 30)

Éxegí monumént(um) aére perénniús
régalíque sitú || pýramid(um) áltiús,
quód non ímber edáx, || nón aquil(o) ímpoténs
póssit díruer(e) áut || ínnumerábilís

ánnorúm seriés || ét fuga témporúm.
nón omnís moriár || múltaque párs meí
vítabít Libití n(am); || úsque(e), ego pósterá
créscam láude recéns, || dúm Capitóliúm

scándet cúm tacitá || vírgine póntiféx.
dícar, quá violéns || óbstrepit Aúfidús
ét qua páuper aquáe || Dáunus agréstiúm
régnavít populór(um), || éx humilí poténs,

príinceps Aéoliúm || cármen ad Italós
déduxísse modós. || súme supérbiám
quáesitám meritís || ét mihi Délphicá
láuro cínge voléns, || Mélpomené, comám.

33. MELPOMENAI (IV, 3)

Quém tu, Mélpomené, semél
  náscentém placidó || lúmine víderís,
íllum nón labor Isthmiús
  clárabít pugilém, || nón equos ímpigér

cúrru dúcet Acháicó
  víctorém neque rés || béllica Déliís
órnatúm foliís ducém,
  quód regúm tumidás || cóntuderít minás,

óstendét Capitólió:
  séd quae Tíbur aquáe || fértile práefluúnt
ét spissáe nemorúm comáe
  fíngent. Aéolió || cármine nóbilém.

Rómae príncipis úrbiúm
  dígnatúr subolés || ínter amábilés
vátum pónere mé chorós
  ét iam dénte minús || mórdeor ínvidó.

ó testúdinis áureáe
  dúlcem quaé strepitúm, || Píeri, témperás,
ó mutís quoque píscibús
  dónatúra cygní, || sí libeát, sonúm,

tótum múneris hóc tuí (e)st,
  quód monstrór digitó || práetereúntiúm
Rómanáe fidicén lyráe:
  quód spir(o) ét placeó, || sí placeó, tuúm (e)st.

34. PAVASARIS IR MIRTIS (IV, 7).

Díffugére nivés, || red(e) únt iam grámina cámpis
árboribúsque comaé;
mútat térra vicés || et décrescéntia rípas
flúmina práetereúnt;

Grátia cúm Nymphís || geminísque soróribus aúdet
dúcere núda chorós:
ímmortália né sperés, || monet ánnus et álmum
quáe rapit hóra diém.

frígora mítescúnt || Zephyrís, ver próterit aéstas
ínteritúra, simúl
pómifer aútumnús || frugés effúderit, ét mox
brúma recúrrit inérs.

dámna tamén celerés || reparánt caeléstia lúnae;
nós ubi décidimús
quó pius Aéneás, || quo Túllus díves et Áncus,
púlvis et úmbra sumús.

quís scit an ádiciánt || hodiérnae crástina súmmae
témpora dí superí?
cúncta manús avidás || fugiént herédis amíco
quaé dederís animó.

cúm semel ócciderís || et dé te, spléndide, Mínos
fécerit árbitriá,
nón, Torquáte, genús, || non té facúndia, nón te
réstituét pietas;

ínfernís nequ(e) ením || tenebrís Diána pudícum
  líberat Híppolytúm
néc Letháea valét || Theseús abrúmpere cáro
  víncula Pírithoó.

35. PAVASARIO ŠVENTĖ (IV, 12)

Iám verís comités, || quáe mare témperánt,
ímpellúnt animáe || líntea Thráciáe,
iám nec práta rigént || néc fluvií strepúnt
  híberná nive túrgidí.

nídum pónit, Itýn || flébilitér geméns,
ínfelíx avis ét || Cécropiáe domús
aétern(um) ópprobriúm, || quód male bárbarás
  régum (e)st últa libídinés.

dícunt ín teneró || grámine pínguiúm
cústodés oviúm || cármina fístulá
délectántque deúm, || cúi pecus ét nigrí
  cólles Árcadiáe placént.

ádduxére sitím || témpora, Vérgilí:
séd pressúm Calibús || dúcere Líberúm
sí gestís, iuvenúm || nóbiliúm cliéns,
  nárdo vína meréberé.

nárdi párvos onyx || éliciét cadúm,
quí nunc Súlpiciís || áccubat hórreís,
spés donáre novás || lárgus amáraqué
  cúrar(um) éluer(e) éfficáx.

ád quae sí properás || gáudia, cúm tuá
vélox mérce vení: || nón ego té meís
ímmuném meditór || tínguere póculís,
pléna díves ut ín domó.

vérum póne morás || ét studiúm lucrí
nígrorúmque memór, || dùm licet, ígniúm
mísce stúltitiám || cónsiliís brevém:
dúlce (e)st désiper(e) ín locó.

36. LIKEJAI (IV, 13)

Aúdivére, Lycé, || dí mea vóta, dí
aúdivére, Lycé: || fís anus ét tamén
vís formósa vidéri
lúdisqu(e) ét bibis ímpudéns

ét cantú tremuló || póta Cupídiném
léntum sóllicitás. || ílle viréntis ét
dóctae psállere Chíae
púlcris éxcubat ín genís.

ímportúnus ením || tránsvolat áridás
quércus ét refugít || té quia lúridí
déntes, té quia rúgae
túrpant ét capitís nivés.

néc Coáe referúnt || iám tibi púrpuráe
néc carí lapidés || témpora, quáe semél
nótis cóndita fástis
ínclusít volucrís diés.

qúo fugít venus, héu, || quóve colór, decéns
quó motús? quid habés, || íllius, ílliús,
quáe spirábat amóres,
quáe me súrpuerát mihí

félix póst Cinarám || nótaqu(e) et ártiúm
grátarúm faciés? || séd Cinaráe brevís
ánnos fáta dedérunt,
sérvatúra diú parém

córnicís vetuláe || témporibús Lycén,
póssent út iuvenés || vísere férvidí
múlto nón sine rísu
dílaps(am) ín cinerés facém.

Epodės

37. SAPNAI IR TIKROVĖ (ep. 2)

'Beátus ílle quí procúl negótiís,
ut prísca géns mortáliúm,
patérna rúra búbus éxercét suís
solútus ómni fáenoré
nequ(e) éxcitátur clássicó milés trucí
nequ(e) hórret íratúm maré
forúmque vítat ét supérba cíviúm
poténtiórum líminá.
erg(o) áut adúlta vítiúm propáginé
altás marítat pópulós
aut ín redúcta válle múgiéntiúm
prospéctat érrantés gregés
inútilésque fálce rámos ámputáns
felícióres ínserít
aut préssa púris mélla cóndit ámphorís
aut tóndet ínfirmás ovés.
vel cúm decórum mítibús pomís capút
Autúmnus ágris éxtulít,
ut gáudet ínsitíva décerpéns pirá

certánt(em) et úvam púrpuráe,
qua múnerétur té, Priáp(e), et té, patér
Silváne, tútor fíniúm.
libét iacére modó sub ántiqu(a) ílicé,
mod(o) ín tenáci gráminé :
labúntur áltis ínterím ripís aquáe,
querúntur ín silvís avés
frondésque lýmphis óbstrepúnt manátibús,
somnós quod ínvitét levés.
at cúm tonántis ánnus híbernús Iovís
imbrés nivésque cómparát,
aut trúdit ácres hínc et hínc multá cané
aprós in óbstantés plagás
aut ámit(e) lévi rára téndit rétiá
turdís edácibús dolós
pavídumqué lepór(em) et ádvenám laqu(e)ó [gruém
iucúnda cáptat práemiá.
quis nón malárum qúas amór curás habét
haec ínter óblivíscitúr?
quodsí pudíca múli(e)r ín partém iuvét
dom(um) átque dúlces líberós,
Sabína quális áut perústa sólibús
pernícis úxor Ápulí,
sacrúm vetústis éxstruát lignís focúm
lassí sub ádventúm virí
claudénsque téxtis crátibús laetúm pecús
disténta síccet úberá
et hórna dúlci vína prómens dólió
dapés inémptas ápparét:

non mé Lucrína iúverínt conchýliá
magísve rhómbus áut scarí,
si quós Eóis íntonáta flúctibús
hiéms ad hóc vertát maré,
non Áfr(a) avís descéndat ín ventrém meúm,
non áttagén Iónicús
iucúndiór quam lécta dé pinguíssimís
olíva rámis árborúm
aut hérba lapáthi prát(a) amántis ét graví
malváe salúbres córporí
vel ágna féstis cáesa Términálibús
vel háedus éreptús lupó.
has ínter épulas út iuvát pastás ovés
vidére próperantés domúm,
vidére féssos vómer(em) ínversúm bovés
colló trahéntes lánguidó
positósque vérnas, dítis éxamén domús,
circúm renídentés Larés‘.
haec úbi locútus fáenerátor Álfiús,
iam iám futúrus rústicús,
omném redégit ídibús pecúniám,
quaerít kaléndis póneré.

38. ROMĖNAMS (ep. 7)

Quo, quó scelésti r(u)ítis? áut cur déxterís
aptántur énses cóndití?
parúmne cámpis átque Néptunó supér
fusúm (e)st Latíni sánguinís,
non út supérbas ínvidáe Kartháginís

Románus árces úrerét,
intáctus áut Británnus út descénderét
sacrá caténatús viá,
sed út secúndum vóta Párthorúm suá
Urbs haéc períret déxterá?
nequ(e) hic lupís mos néc fuít leónibús
umquám nis(i) ín dispár ferís.
furórne caécos án rapít vís ácriór
an cúlpa? résponsúm daté.
tacént et álbus óra pállor ínficít
mentésque pérculsáe stupént.
sic ést: acérba fáta Rómanós agúnt
scelúsque fráternáe necís,
ut ímmeréntis flúxit ín terrám Remí
sacér nepótibús cruór.

39. DRAUGAMS (ep. 13)

Hórrida témpestás caleúm contráxit et imbres
nivésque déducúnt Iovém; || núnc mare, nunc
[siluáe
Thréició Aquilóne sonánt. rapiámus, amíci,
occasiónem dé dié || dúmque virént genuá
ét decet, óbductá solvátur frónte senéctus.
tu vína Tórquató mové || cónsule préssa meó.
cétera mítte loquí: deus haéc fortásse benígna
redúcet ín sedém vicé. || núnc et Achémenió
pérfundí nardó iuvat ét fide Cýllenéa

levâre dîris péctorá || sóllicitúdinibús,
nóbilis út grandí cecinít Centáurus alúmno:
ínvícte, mórtalis deá || náte puér Thetidé,
té manet Ássaráci tellús, quam frígida párvi
findúnt Scamándri flúminá || lúbricus ét Si-
[moís,
únde tibí reditúm certó subtémine Párcae
rupére, néc matér domúm || caérula té revehét
íllic ómne malúm vinó cantúque leváto,
defórmis aégrimóniáe || dúlcibus álloquiís.

40. PASITEISINIMAS (ep. 14)

Móllis inértia cúr tantám diffúderit ímis
oblívióném sénsibús,
pócula Léthaeós ut sí ducéntia sómnos
arénte fáuce tráxerím,
cándide Máecenás, occídis sáepe rogándo:
deús, deús nam mé vetát
ínceptós, olím promíssum cármen, iámbos
ad úmbilíc(um) addúceré.
nón alitér Samió dicúnt arsísse Bathýllo
Anácreónta Téiúm,
quí persáepe cavá testúdine flévit amórem
non élabórat(um) ád pedém.
úreris ípse misér: quodsí non púlcrior ígnis
accéndit óbsess(am) Ilión,
gáude sórte tuá; me libertína, nec úno
conténta, Phrýne mácerát.

Vertimai

1. MANO PAŠAUKIMAS (I, 1)

O Mecenate, karališkų sentėvių aini, mano apsauga ir malonus papuošime! Yra tokių, kuriuos džiugina vežimo sukeltos Olimpijos žaidimuose dulkės, kada įkaitusių ratų neužkliudytas stulpas ir kilni palmė pasaulio viešpačius išaukština iki dievų. O šį džiugina, kai nepastovių piliečių minia stengiasi jį iškelti į tris aukščiausias garbės vietas. Aną ima džiaugsmas, jei supila į savo aruodus, ką tiktai suvalo Lybijos kluonuose. Besidžiaugiančio, kad gali su arklu vagoti gimtinės laukus, niekuomet nepalenksi atališkomis sąlygomis, kad (būdamas) bailus jūrininkas Kipro laivu raižytų Mirtojaus jūrą. Pirklys, bijodamas Ikaro bangose šėlstančio Afrikos vėjo, giria poilsį savo miesto aplinkumoje, bet neišmokęs kęsti vargo greitai sutaiso aplaužytus laivus. Yra ir tokių, kurie neatsisako išlenkti taurę Masikos senvynio ir praleisti didesnę dienos dalį tysodami tai po žaliu gervuogės krūmu, tai prie čiurlenančio upelio. Daugelį džiugina stovyklos gyvenimas, rago su trimitu sumišęs balsas ir motinų pasmerkti karai.

Medžiotojas, užmiršęs jauną žmoną, šaltą naktį pasilieka lauke, kai jo ištikimi šunyčiai pamato briedį arba Marso šernas drasko tvirtus tinklus. Mane su aukštaisiais dievais jungia vijoklės, mokyų dainių galvos papuošimas. Vėsus miškelis ir linksmi (lengvi) nimfų bei satirų chorai mane skiria nuo minios, kai Euterpė nesuglaudžia tibijų ir Polihimnija neatsisako įtempti Lesbo lyros. Taigi, jei mane skirsi prie lyrikų, aš galva pasieksiu žvaigždynus (žvaigždes).

2. KUR IŠGELBĖJIMAS. (I,2)

Jau pakankamai Jupiteris leido į žemę sniego ir baisios krušos ir, daužydamas rausva dešine šventas tvirtoves, gąsdino miestą. Bijojo žmonių giminė, kad negrįžtų Piros apraudoti baisūs laikai ir nepaprasti reiškiniai, kai Protėjus ginėsi visą bandą, kad aplankytų aukštus kalnus, kai žuvys kabėjo medžių viršūnėse, kur buvo įprasta gyventi balandžiams, ir kai išsiliejusioje jūroje plaukiojo baukščios stirnos. Matome geltonąjį Tiberį, smarkiai išsiliejusį ir nuo etruskų kranto atsimušusiomis bangomis sunaikinusį karaliaus pastatą ir Vestos šventovę. Tuo metu, kai jis gailiai besiskundžiančiai Ilijai giriasi keršysiąs, santuokos atsidavimo pagautas, Jupiteriui nepritariant, per plačiai tekėdamas išsilieja ir iš kairiojo kranto. Išretėjęs jaunimas išgirs, jog piliečiai galandę kalavijus, kad nuo jų geriau žūtų žiaurūs persai; išgirs

dėl tėvų kaltės kilusias kovas. Į kurį iš dievų tauta šauksis griūvant valstybei? Su kokiais prašymais nekaltos mergaitės kreipsis į maldų neišklausančią Vestą? Kam Jupiteris paves (uždavinį) išpirkti nusikaltimą? Pagaliau, maldaujame, kad ateitum gelbėti, apsisiautęs baltesnius už debesis pečius, žiny Apolone; arba tu, jei nori, besijuokiančioji Ericina, apie kurią skraido Juokas ir Kupidonas; arba tu (romėnų tautos) įkūrėjau, perdaug prisisotinęs ilgo tarpusavio karo, jei palankiai žiūri į pamirštą giminę ir palikuoniją; tu, kurį džiugina smarkus klyksmas, spindį šalmai ir marsų pėstininko į kruviną priešą nukreiptas veidas; arba tu, Merkurijau, maloningosios Majos sūnau, jei pasilieki žemėje, pakeitęs jaunikaičio išvaizdą, ir duodies vadinamas Cezario nužudymo keršytoju. Neskubėk grįžti į dangų, gyvenk patenkintas Kvirino tauta, ir vėjelio dvelkimas tenenuneša tavęs dėl mūsų ydų nepalankaus. Geriau tarp mūsų, tėve ir vade, pasirink didžius triumfus ir neleisk, Cezarį, kad tau esant vadu medai jodinėtų nenubausti.

3. VERGILIJŲ PALYDINT (I, 3)

O laive, kuriam yra pavestas Vergilijus, prašau, tevaldo tave galingoji Kipro deivė (Venera), Elenos broliai (Poliuksas ir Kastoras), skaistūs žvaigždynai ir vėjų tėvas (Eolas), nuraminęs kitus vėjus, išskyrus Japygą, kad tu

saugotum mano brangiausią bičiulį ir nugabentum jį sveiką į Atikos kraštą.

Tai buvo ypatingai užgrūdintas ir geležinės valios žmogus, kuris pirmas išdrįso silpną laivą pavesti baisiajai jūrai. Jis nepabūgo smarkaus Afrikos vėjo, besigrumiančio su Akvilonais, nei liūdnų Hijadų, nei Noto šėlimo, už kurį Adrijoje nėra didesnio valdovo, kai jis nori įsiūbuoti ir nuraminti jūrą. Kokio mirties geluonies bijojo tas, kuris be ašarų žiūrėjo į neramiąją jūrą, nardančias joje baisenybes ir pavojingas Akroceraunijos uolas. Veltui išmintingasis dievas atskyrė sausumą nuo nesugyvenamo vandenyno, jei vistiek nedorieji žmonės laivais perskrodžia neliestinas jūras. Drąsi, viską pakelianti žmonių giminė, nepaisydama draudimo ir peržengdama dievo įstatymą, veržiasi pirmyn. Atkaklus Prometėjus klasta atnešė ugnį ir paskleidė tautose blogybes. Po to, kai ugnis buvo pagrobta iš dangaus, liesumas ir nauja iki šiol nežinomų ligų daugybė apniko žemę (žmones) ir pagreitino anksčiau lėtai ėjusios mirties žingsnį. Dedalas sparnais, ne žmogui skirtais, išbandė tuštųjį orą. Herkulas smurtu prasiveržė į pragarą. Nieko nėra sunkaus mirtingiesiems (žmonėms). Dėl savo kvailybės mes siekiame patį dangų užvaldyti ir savo įžūlumu neleidžiame Jupiteriui padėti į šalį perkūnus.

4. PAVASARIO GIESMĖ (I, 4)

Pavasario ir šiltų vakarų vėjų dėka pasibaigė šaltoji žiema. Mašinos traukia nuo kranto sausuosius laivus. Jau nebesidžiaugia tvartais banda nei ugnimi artojas, ir nebebaluoja pievos baltąja šarma. Kiteros Venera mėnulio šviesoje jau traukia dainas, o maloniosios Gracijos, pakeisdamos koją, su Nimfomis šoka į taktą (ž. v. daužo žemę), kol degąs Vulkanas kaitina didžiules Ciklopų dirbtuves. Dabar tinka blizgančią galvą puošti žaliąja mirta ar gėle, kurią augina laisvoji (išlaisvinta nuo sniego) žemė. Dabar tinka pavėsinguose miškuose aukoti Faunui eriuką, jei jis to reikalauja, arba oželį, jei jis tat labiau mėgsta.

Išblyškusi mirtis vienodai beldžiasi į vargšų lūšneles ir turtingųjų rūmus (ž. v. karalių bokštus). O palaimintasis Sestijau, trumpas gyvenimo laikas neleidžia mums tikėtis ilgo amžiaus. Jau tave greitai apsups naktis, pasakų vėlės ir Plutono ištrėmimo namas. Kai tik tu kartą į ten nukeliausi, daugiau nebetrauksi burtų dėl vyno puotos užveizdos vardo ir nebesigėrėsi jaunuoju Licidu, dėl kurio dabar visa jaunuomenė kaista ir kurį greitai įsimylės mergaitės.

5. PRAŽŪTINGA ĮTAKA (I, 8)

Lydija, prašau tave, sakyk visų dievų vardu, kam skubiniesi meile pražudyti Sibaritą, ko-

dėl jis vengia saulėto lauko, nors anksčiau pakęsdavo dulkes ir saulės kaitrą? Kodėl nejodinėja tarp tinkančių karo tarnybai draugų ir netramdo dantėtomis kamanomis Galijos žirgų? Kodėl bijosi paliesti geltonąjį Tiberį (plaukioti)? Kodėl vengia aliejų labiau, negu gyvatės kraujo ir jau nebenešioja nuo ginklo pamėlynavusių rankų, nors dažnai pasižymėdavo nusviesdamas diską ir ietį dar už taikinio? Kas slepia jį taip, kaip, pasakoja, slėpusi jūrų deivė Tetida prieš graudų Trojos žlugimą savo sūnų, kad vyriški rūbai neįtrauktų jo į karą ir į likiečių būrius (į kruvinus karus su likiečių būriais)?

6. ŽIEMA (I, 9)

Matai, kad pakilo baltasis Soraktas iš sniego gilaus ir apsunkintieji miškai jau neišlaiko naštos, o nuo šalčio aštraus sustojo upeliai. O Talijarke, panaikink šaltį, uždėdamas gausiai ant židinio malkų ir, maloningasis, įpilki keturmečio vyno iš sabiniškojo ąsočio. Visą kita paveski dievams. Kai tik jie į šėlstančią jūrą paleido besigrumiančius vėjus, nebesiblaško nei kiprai, nei uosiai senieji. Neklauski, kas bus rytoj, ir kurią iš dienų tik skirs tau likimas, pridėki prie laimikio. Kol tau žaliukui dar neatėjo įkyrioji senatvė, kol jaunas esi, neniekinki šokių — ratelių ir meilės saldžios. Dabar Marso laukas, ramios vietelės mieste ir švelnutis nakties vėjelis

yra ieškomi sutartą valandą. Dabar yra malonus ir besislepiančios mergaitės išdavikiškas juokas iš už intymaus kampo, ir pagrobtas iš rankų užstatas arba numautas nuo piršto žiedas.

7. HIMNAS MERKURIJUI (I, 10)

Merkurijau, iškalbingasis Atlanto aini, kuris laukinius pirmykščių žmonių papročius pakeitei padoriomis meno taisyklėmis; tave apdainuosiu, didžojo Jupiterio ir, aplamai, dievų pasiuntinį, lenktosios lyros išradėją ir sumanų paslėpti, juokais pavogus, kas tik patiko. Juokėsi kitados Apolonas, netekęs saidoko tuo laiku, kai jis tave vaiką grasinančiu balsu baugino nubausiąs, jei negrąžintum klasta pagrobtos bandos. Taip, tau esant vadu turtingasis Prijamas, palikęs Troją, apgavo išdidžius atridus, tesaliečių laužus ir Trojai nedraugingas stovyklas. Tu dorųjų (pamaldžiųjų) sielas palydi į palaimintųjų buveinę ir auksine lazda suvaldai šešėlių būrį, nes esi malonus dangaus ir požemio dievams.

8. EPIKURININKŲ PAMOKYMAS (I, 11)

Leukonoja, neklausk, — uždrausta žinoti, — kokį man, kokį tau dievai skiria gyvenimo galą, ir nemėgink babiloniečių burtų (skaitlinių). Kurkas geriau su viskuo sutikti, kas tik atsitiks, (vistiek), ar Jupiteris skyrė tau daugelį

žiemų, ar (jau) paskutinę, kuri dabar Tirėnų jūrą skaldo į priešais stūksančias uolas. Būk išmintinga, pilstyk vyną ir trumpu laiku šalink ilgą viltį. Mums bekalbant, prabėgs pavydus amžius. Gyvenk dabartimi ir kuo mažiausiai pasitikėki rytojum.

9. PERSPĖJIMAS VALSTYBĖS LAIVUI
(I, 14)

O laive, nuneš tave atgal į jūrą naujos bangos! O ką tu darai? Drąsiai įplauk (užimk) į uostą. Argi tu nematai, kad šonas neteko irklų, o stiebas smarkaus Afrikos vėjo sužalotas, antenos traška, ir laivai be lynų vos gali išlaikyti įsiutusias jūras? Tu neturi sveikų burių, nei dievų, į kuriuos vėl šauktumeis prispaustas nelaimės; nors tu, Ponto pušie, kilni miško dukterie, didžiuotumeis, nieko nepadės tavo vardas ir giminė. Bailus jūrininkas nepasitiki išpuoštais laivais. Saugokis, jeigu nenori tapti vėjų žaislas. Tu, kuris neseniai buvai man nerimą sukeliąs įkyrumas, dabar esi troškimas ir nemažas rūpestis. Saugokis tarp blizgančių Kikladų banguojančios jūros!

10. HIMNAS DIANAI IR APOLONUI
(I, 21)

Švelniosios mergaitės, apdainuokite Dianą, o jūs, berniukai, cintietį Apoloną ir aukščiau-

siojo Jupiterio širdingai numylėtąją Latoną. Jūs, mergaitės, šlovinkite Dijaną, besidžiaugiančią upėmis ir žalumynais miško, kur tik jis bebūtų matomas, ar ant šalto Algido, ar tamsiu šilu kyšotų ant Erimanto, ar žalia giria dengtų Kragą. Jūs, berniukai, taip pat garbinkite Tempę ir Delo salą, gimtinę Apolono, pasipuošusio pečius saidoku ir brolio lyra. Jūsų maldos sujaudinti, pirmoji liūdną karą, o pastarasis bado nelaimę ir marą nuo tautos ir vado Cezario nukreips į Persus ir Britanus.

11. NUOTYKIS MIŠKE (I, 22)

Fuskai! Dorai gyvenąs, nekaltas žmogus neima su savim lanko, nei saidoko, prikrauto nuodingų strėlių (vistiek), ar jis keliaus per karštąsias Syrtas (tyrus), ar per nevaišingą Kaukazą, arba per šalį, kurią vilgo pasakiškasis Hidaspas. Mat, nuo manęs beginklio bėga vilkai, kai aš dainuoju apie savo Lalagę ir be rūpesčio klaidžioju už sienos Sabinijos girioj. Tokios baisybės neišaugina nei karingasis Daunas plačiuosiuose ąžuolynuose, nei nepagimdo liūtų maitintoja sausa Jubos žemė. Nuvesk mane į dykumą, kur joks medis nėra gaivinamas šilto vėjelio, — į tą pasaulio kraštą, kurį piktasis Jupiteris slegia debesimis; padėk mane po vidudienio saulės vežimu — žemėje, negyvenamoje dėl karščio, (ten) aš mylėsiu maloniai besijuokiančią ir meiliai besikalbančią Lalagę.

12. DRAUGUI MIRUS (I, 24)

Kas gėdysis sielvarto dėl tokio brangaus asmens arba nustatys jam saiką? Melpomena, kuriai tėvas (Jupiteris) su citra suteikė skardų balsą, pradėk gedulingas giesmes. Argi Kvintilijų apima amžinas miegas? Pas kurį kitą atsiras kada nors toks dorovingumas, teisingumas, nepajudinamas ištikimumas ir atviras nuoširdumas? Jis mirė daugelio gerųjų apverkiamas, bet nė vieno labiau, kaip tavo, Vergilijau. Veltui, gerasis, reikalauji iš dievų Kvintilijaus; deja, ne taip yra skirta. Net ir tada, jei tu galėtum žavingiau už Trakijos Orfėją skambinti kanklėmis, kurių klausytųsi medžiai, argi tu pajėgtum sugrąžinti bekūniui paveikslui gyvybę, kurią Merkurijus, nelinkęs dėl maldavimų pakeisti ištarmės, vieną kartą ant visados baisia lazda prijungė prie vėlių minios. Sunku, bet lengviau yra kęsti tai, ko negalima pataisyti.

13. MALDA APOLONUI (I, 31)

Ko reikalauja poetas iš Apolono, kuriam pašventinta maldykla? Ko maldauja liedamas iš taurės šviežią vyną? Jis nereikalauja nei vaisingosios Sardinijos derlingų laukų, nei karštosios Kalabrijos maloniosios bandos, nei aukso arba Indijos dramblio kaulo, nei sodybų, kurias perkerta, ramiai tekėdamas, tykus Liro upelis. Teapipjausto pjautuvu Kaleno vynuogių

krūmus tie, kuriems (tat) likimas skiria; tegeria iš auksinių taurių vyną, įsigytą (išmainytą) už Syrijos prekes, turtingasis pirklys. Jis patiems dievams malonus, nes tris ir net keturis kartus per metus nenubaustas aplanko Atlanto jūrą. Mano valgis — alyvos vaisiai, cikorija ir lengvai virškinamos malvos. Prašau tave, Latonos sūnau, leisk man naudotis tuo, ką sveiku kūnu ir pilnu protu esu įgijęs, kad nesulaukčiau įkyrios senatvės ir nenustočiau poetinių gabumų.

14. ATSIVERTIMAS (I, 34)

Esu menkas ir neuolus dievų garbintojas, kol klaidžioju neapgalvotos išminties prisigraibęs. Dabar esu verčiamas atsukti bures ir likusią kelionę pradėti iš naujo. Mat, Jupiteris, mirgančiu žaibu nuolat skrosdamas debesis, giedriu dangum veja griaudžiančius arklius ir skrendantį vežimą, kuriuo sukrečiama sunki (nejudanti) žemė, bėgančios upės, Stiksas, nekenčiamo Tenaro baisi vietovė ir prie Atlanto pasaulio galas. Dievas turi galią menkiausius dalykus pakeisti žymiausiais; jis iškelia nežinomą, nužemina žinomą. Čia (žiūrėk) išdykęs likimas su smarkiu bildesiu nukėlė vainiką (tiarą), čia džiaugiasi (jį) uždėjęs.

15. MALDA Į FORTUNĄ (I,35)

O deive, kuri valdai malonų Ancijų, galinti prikelti mirusįjį iš blogiausios padėties, arba išdidžius triumfus paversti gedulo eisenomis. Tave vargšas susirūpinęs sodžiaus žemdirbys maldauja; tavęs, jūros valdove, bijo kiekvienas, kuris tik Bitinijos laivu raižo Karpatų jūrą; tavęs bijo žiaurūs dakai, klajoją skitai, miestai ir giminės, karingasis Lacijumas, barbarų karalių motinos ir purpuru pasipuošę tironai, kad nuožmia koja nenugriautum stovinčios kolonos, kad susirinkusi minia nesukeltų delsiančiųjų, šaukdama „prie ginklų, prie ginklų", ir nenuverstų valdžios. Visada pirm tavęs žengia būtinumas, nešdamas varine ranka ilgas (rąstines) kylio pavidalo vinis. Tau netrūksta nei stiprių kablių, nei skysto švino. Tave garbina viltis ir baltu drabužių apsisiautusi reta ištikimybė ir neatsisako tave lydėti, kada tik (tu) nedrauginga, pakeitusi drabužius, palieki galingųjų namus. Bet nepatikima minia ir priesaiką laužanti paleistuvė pabėga, o bičiuliai, klastingai atsisakinėdami pakelti tokį pat likimą, išbėgioja iki paskutinio lašo ištuštinę ąsočius.

Saugok besirengiantį į tolimuosius Britanijos kraštus Cezarį ir ką tik pašauktą jaunuomenės būrį, bijantį tolimųjų rytų ir Raudonosios jūros. O vargas, gėda dėl brolių žudynės ir nusikaltimo! Nuo ko mes, žiauri tauta, pabėgome? Ko mes, nuodėmingi, nedrįsome paliesti? Nuo

ko susilaikė dėl dievų baimės jaunieji kariai (jaunuomenės būrys)? Kokių pasigailėjo aukurų? O, kad tu perkaltum ant naujo priekalo atšipusį kardą ir nukreiptum (jį) į arabus ir masagetus!

16. DŽIŪGAVIMAS (I,37)

Bičiuliai, dabar reikia gerti, dabar laisva koja reikia daužyti žemę, dabar atėjo pats laikas puošti dievų paveikslais priegalvius saliariškosioms puotoms. Anksčiau nebuvo galima išimti cekubiškojo vyno iš senolių rūsių, kol beprotė karalienė, ko tai vildamasi savo bejėgėje sieloje ir apsvaigusi nuo saldžios laimės, su minià šlykščia liga susitepusių vyrų rengė Kapitolijaus sugriuvimą ir valstybės laidotuves. Bet šėlimą sumažino , vos vienas išlikęs nuo ugnies sveikas laivas, ir Cezaris grąžino pride-ramą baimę į mereotiškiu vynu aptemdytą protą. Jis, tarsi vanagas švelnius balandėlius ar greitasis medžiotojas kiškį į sniegu apklotus Hemonijos laukus, vijosi laivais bėgančiąją iš Italijos, kad sukaustytų grandiniais pragaištingą šmėklą. Ji, trokšdama garbingiau žūti, neišsigando, kaip moteris, kardo ir greituoju laivu nesistengė pasiekti tolimuosius krantus, bet, nusprendusi mirti tragingesne mirtimi, pasiryžo linksmu veidu apžvelgti susmukusius karališkus rūmus ir narsiai paimti nuodingą gyvatę, kad į savo kūną sugertų juodus nuodus. Aišku, (toji) aukštos kilmės moteriškė nenorėjo, kad neken-

čiamais Liburnijos laivais ji būtų gabenama kaip nuvainikuota karalienė (kaip privati) į išdidų triumfą.

17. MIRTŲ VAINIKAS (I, 38)

Berneli, liaukis teiravęsis tų vietų, kur vėlyboji rožė užsiliko. Man nepatinka filyromis pinti vainikai, ir neapkenčiu aš persų prabangos. Aš rūpinuos uoliai, kad nieko nepridėtum prie parastos mirtos, nes mirtų vainikas tau, jaunikaiti (tarne), ir man po tankiu vynuogynu prie taurės puikiai pritinka.

18. ISTORIKUI POLIJONUI (II, 1)

Tu pradedi aprašinėti nuo Metelo konsulo laikų pilietinį karą, jo priežastis, klaidas, būdus ir laimės žaismą, svarbias vadų sąjungas ir dar neišpirktais kraujais apšlakstytus ginklus; pradedi darbą (veikalą), pilną pavojų ir prietykių, ir žengi per klastingais pelenais pridengtą ugnį. Tepasitraukia trumpam laikui iš scenos (gyvenimo) žiaurioji tragedijos mūza. Greitai, kai tik sutvarkysi valstybės reikalus, vėl pradėsi didį darbą, Atėnų tragedija (kekropiškę). Polijone, kuriam dalmatų pergalės triumfo lauras suteikė amžiną garbę, esi žymi parama nuliūdusiems kaltinamiesiems ir besitariančiam senatui.

Jau dabar baisus ragų aidas pervėrė ausis, jau trimitai gaudžia, jau ginklų blizgėjimas

gąsdina baukščiuosius žirgus ir raitelių veidus. Jau, rodosi, didieji vadai, susitepę garbingomis dulkėmis, išgirdo, ir visas pasaulis pavergtas, išskyrus atkaklią Katono sielą. Junona ir bet kuris iš dievų, palankesnis aframs, kuris bejėgis buvo pasitraukęs, nuo neatkeršytos žemės, atnešė Jugurtos nugalėtojų ainius kaip išperkamąją auką. Koks laukas, labiau pasriuvęs lotynų krauju ir dėl nelemtųjų karų nusėtas kapais, neliūdija apie meduose girdėtą Italijos žlugimo garsą? Kokios jūros arba kokios upės nežino liūdnojo karo? Kokios jūros nenudažė Italijos žudynių kraujas? Kokie kraštai neaplieti mūsų krauju? Bet kad palikusi juokus, įžulioji mūza, nesiimtum keiškųjų raudų darbo, ieškok kartu su manimi Dionės urve smagesnės kūrybos.

19. TIKRASIS TURTAS (II, 2)

Krispe Saliustijau, paniekos verto metalo priešininke! Gobšiems neturi jokios vertės sidabro lapai, paslėpti žemėje, nebent jei jie spindės nuo nuosaikaus vartojimo.

Gyvens Prokulėjus ištisą amžių žinomas dėl tėviškos meilės savo broliams. Nešios jį amžinos garbės niekuomet nenuilstą sparnai. Tu plačiau viešpatautum, suvaldydamas godžią sielą, negu sujungdamas Libiją su tolimaisiais Gadais ir jei abu pūnai tarnautų tik tau vienam. Stiprėja pataikaudama sau baisi vandenligė ir nenumalšina troškulio, nebent jei ligos priežastis bus pašalinta iš gyslų ir vandeningas nusilpimas iš

pabalusio kūno. Dorovingumas, nesutikdamas su liaudies sprendimu, išskiria iš laimingųjų skaičiaus Praato sugrąžinimą Kyro sostan ir tautą atpratina naudotis klaidingomis nuomonėmis, suteikdamas tvirtą karališką valdžią, diademą ir amžiną laurų vainiką vien tam, kuris į didžiules aukso krūvas žiūri abejinga akimi.

20. GYVENIMO TAISYKLĖS (II, 3)

Delijau, kadangi esi mirtingas, atsimink išlaikyti sunkiose gyvenimo valandose vienodą širdį, taip pat ir laimėje suvaldyti ją nuo perdidelio džiaugsmo. Būki vienodas, (vistiek) ar visą laiką liūdnas gyventum, ar šventadieniais ramiai tolimoje pievelėje gulėdamas ragautum brangų Falerno vyną. Kam pušis plačiašakė ir topelis baltasis, šakomis susipynę, mielai teikia pavėsį svetingą? Kam vingiuotam upely baikšti srovelė drebėdama teka? Įsakyk į čia nešti vyną, tepalus ir greitai vystančius gražių rožių vainikus, kol leidžia aplinkybės, amžius ir trijų sesučių juodos gijos. Tu skirsiesi nuo supirktųjų miškų, ištaigingų rūmų ir vasarnamio, kurį plauna geltonasis Tiberis; tu pasitrauksi, o didį kiekį surinktųjų turtų paveldės įpėdinis. Visai nesvarbu, ar tu pasauly gyventum turtingas, kilęs iš senojo Inacho, ar vargšas iš giminės žemiausios, būsi nieko nepasigailinčio Orko auka. Mes visi esame raginami į ten (eiti). Mūs visų burtas vėliau ar anksčiau bus išmestas iš suka–

mos urnos, ir mus įsodins į laivelį išvežti amžinan ištrėmiman.

21. DRAUGO SUTIKIMAS (II, 7)

O Pompėjau, dažnai su manim praleidęs baisiausius pavojus, kada kariuomenei vadovavo Brutas. Kas tave, pilietį, grąžino tėvynės dievams ir Italijos kraštui? Pompėjau, pirmasis iš mano bičiulių, su kuriuo dažnai, pasipuošęs vainiku blizgančius nuo Syrijos malobatro plaukus, trumpinau ilgą dieną grynuoju vynu. Su tavim išgyvenau Pilypus ir, negarbingai palikęs skydą, greitąjį bėgimą, kada buvo palaužtas narsumas ir kai grūmodami kareiviai smakru palietė kruviną žemę. Bet mane, drebantį, apsuptą tiršto oro, parnešė per priešus geitasis Merkurijus, o tave atgal besitraukianti vilnis audringomis jūrėmis vėl nunešė į karą. Taigi, atiduok Jupiteriui pažadėtąją auką ir ilga karo tarnyba nuvargintą kūną (šoną) ištiesk po mano lauru bei nesigailėdamas gerk tau skirtą vyną (nesigailėk išgerti tau skirtus vyno ąsočius). Pripildyk sklidinas taures užsimiršimą teikiančiu Masiko vynu ir liek ant galvos iš talpiųjų kiauklių kvepiančiuosius tepalus. Kas rūpinasi pasiskubinti pinti vainikus iš žaliojo vijoklio ir mirtų? Kurį Venera paskirs puotos karalium? Aš gersiu neblogiau už edoniečius, nes man reikia šėlti atgavus malonųjį draugą.

22. AUKSO VIDURYS (II, 10)

Licinijau, teisingiau gyvensi, jei atkakliai nesileisi į plačiąją jūrą ir, bijodamas audrų, per arti nepriplauksi prie pavojingo kranto. Kas pasirenka aukso vidurį, tas, būdamas nuosaikus, vengia sutrūnijusių nešvarių namelių ir laikosi atokiai nuo pavydą sukeliančių rūmų. Aukšta pušis dažniau yra vėjų blaškoma, aukšti bokštai griūva su didesniu smarkumu, ir dažnai į aukščiausius kalnus tranko perkūnai. Gerai prisirengusi širdis (žmogus) turi vilties nelaimėse, o laimėje bijosi kitokio likimo. Jupiteris leidžia ir taip pat šalina šaltąsias žiemas. Jeigu dabar bloga, ne visada taip bus. Apolonas ne visada įtempia saidoką, ir citrą savo laiku pažadina tylinčią mūzą. Sunkiose aplinkybėse pasirodyk guvus ir narsus, o taip pat išmintingai suglausk perdaug palankaus vėjo išpūstas bures.

23. POSTUMUI (II, 14)

Ak, Postumai, Postumai, greitai slenka metai, romumas nesulaikys raukšlių, baisiosios senatvės ir nenuramdomos mirties. Drauge, jei kas dieną aukotum po tris šimtus jaučių, nenumaldytum negailestingojo Plutono, kuris liūdna upe numalšino tris kartus didesnį Gerijoną ir Titijų. Savaime suprantama, kad visiems, kurie tik maitinamės žemės dovanomis, reikės jį perplaukti, (vistiek) ar mes būsime turtuoliai, ar

vargšai žemdirbiai. Veltui mes vengsime kruvino Marso ir dusliai ūžiančios Adrijos dūžtančių vilnių; veltui mes bijosimės sveikatai kenksmingo rudeninio pietų vėjo. Mums reikės aplankyti lėtai tekanti tamsi Kokito upė, prakeiktoji Danajaus giminė ir pasmerktas ilgam darbui Eolo sūnus Sizifas. Reikės palikti žemė, namai ir mylimoji (širdžiai brangi) žmona. Joks iš šių medžių, kuriais tu rūpinies, neseks su tavim, trumpalaikiu šeimininku, be nemalonaus kipro. Išlaidus paveldėtojas suvartos brangesnį Cekubo vyną, išsaugotą po šimtu užraktų, ir puikiuoju vynu aplaistys grindis per prašmatnesnes negu pontifikų puotas.

24. PAGUODA MECENATUI (II. 17)

Kam mane kankini tu savaisiais skundais? Mecenate, didžiausias mano gyvenimo papuošime ir parama, dievams ir man nemalonu, kad tu pirmiau mirtum. Ak, jei tave, mano brangusis bičiuli, greičiau išplėšia mirtis, ko aš (dar) gaištu? Nepaliks ji (mano gyvybė) nei tokia pat brangi, nei amžina. Anoji diena abiem paliks griuvėsius. Aš tada esu ištaręs priesaiką neklastingą. Mes eisime, eisime, kur tik tu mus vesi, pasirengę tapti sunkiausios (paskutiniosios) kelionės draugais. Nuo tavęs niekada manęs neatskirs nei ugningos Chimeros kvėpavimas, nei šimtarankis Gigantas, jei jis iš naujo galėtų sukilti. Taip jau nulemta galingosios teisingumo

deivės ir parkų. Ar žiūri į mane svarstyklių žvaigždynas, ar Skorpijonas baisus, ar vakarinių (Hesperijos) jūrų Ožragis tironas, — dalis gimtosios valandos galingesnė. Tas pats žvaigždynas mus abu neįtikimu būdu sujungė. Tave išgelbėjo nuo negailestingojo (bedievio) Saturno blizganti globėja Jupiterio planeta ir laiku sulaikė sparnuotą likimą, kai gausi minia linksmu balsu teatre tris kartus pakėlė triukšmą. Man galvą būtų suskaldžiusi krisdama medžio šaka, jeigu savo dešine Merkurijaus numylėtų vyrų saugotojas Faunas nebūtų sulaikęs smūgio. Atsimink, kad reikia aukoti aukas ir pastatyti žadėtą šventovę. Mes paaukosim menką ėriuką.

25. NUOSAIKUMAS (III, 1)

Neapkenčiu tamsios minios ir nuo jos šalinuos. Nutilkite! Aš, mūzų kunigas, dainuoju dar lig šiol negirdėtas dainas berniukams ir mergaitėms. Baisūs karaliai valdo savąsias minias, pačius gi karalius — Jupiteris, garsus kaip gigantų nugalėtojas, nuo to laiko valdąs visą pasaulį (savo) antakio judesiu.

Pasitaiko žmonių, vienas už kitą plačiau sodinančių vynuogių krūmus. Šis, garbingesnio kilimo, leidžiasi į Marso lauką, kad dalyvautų rinkimuose valdžios vietai užimti. Tasai stengiasi iškilti dorovinėmis savybėmis ir geru vardu. Anas, geresnis politikas, turi didesnį klijentų būrį. Bet neišvengiama mirtis vienodai skirs-

to žymiuosius ir vargšus, nes talpi urna pajudina kiekvieną vardą. Virš kurio nedoro sprando kabės nuogas kardas, tam Sikulo puotos nesudarys malonaus skonio ir paukščių daina bei citros garsai nesukels miego (neužmigdys). Ramus miegas neniekina nei sodiečių žemų namelių, nei pavėsingo kranto, nei panašaus į Tempę zefirų liūliuojamo slėnio. Trokštančio tik tiek, kad pasitenkintų, nedrumsčia nei triukšminga jūra, nei jos siautulingi šėlimai nusileidžiant Meškytei arba tekant Ožragiui, nei krušos išdaužyti vynuogynai, nei apgaulinga žemė, kuria medis skundžiasi dėl kritulių gausumo bei dėl sausros ir dėl šaltos žiemos žūstą laukai. Pajunta žuvys, kad susiaurėjo jūra, primetus jos gilumon uolų. Čia akmenis mėto uolus rangovas su darbininkais ir šeimininkas, kuriam atrodo maža žemės. Bet baimė ir grasinimai kopia ten, kur ir žmogus (šeimininkas), o tamsus rūpestis nepasitraukia nuo variu apkalto laivo ir sėdi už raitelio pečių.

Taigi, jei liūstančio nenuramina nei Frigijos marmuras, nei skaistesnių už žvaigždyną purpuro drabužių dėvėjimas, nei Falerno vynas, nei kvapūs rytų tepalai, tai kam aš statysiu puikią naujo stiliaus salę su pavydą sukeliančiomis durimis? Kam keisiu Sabinų slėnį į turtus, kurie tik rūpestį teteikia?

26. ROMĖNŲ JAUNUOMENEI (III, 2)

Tesimoko jaunuolis, užsigrūdinęs griežtoje karo tarnyboje, ramiai pakęsti spaudžiantį neturtą; tenaikina su baisia ietimi raitelis žiauriuosius partus ir tepraleidžia gyvenimą pavojuose po atviru dangum. Tegul kariaujančio tirono žmona ir suaugusi duktė, matydamos jį toli iš priešo sienų, taip vaitoja: „Ak, kad neerzintų karališkasis. sužadėtinis, žygiuose nepritýręs, baisaus palytėti liūto, kurį kraujo ištroškęs siutimas traukia per skerdynių vidurį“. Saldu ir malonu mirti už tėvynę. Mirtis persekioja bailiuosius ir nepasigaili pakinklių bei nugaros bėgančios nekaringosios jaunuomenės. Vyriškumas, nepažįstąs gėdą darančio atsisakymo, amžinai žvilgės nesutepta garbė; jis neima ir nepadeda kirvių nepastoviosios liaudies valia. Vyriškumas atidaro mirties neužsipelniusiems dangų ir drįsta vesti keliu, kitiems uždraustu. Jis plasnodamas sparnais greitai palieka drėgną žemę su tamsiomis miniomis. Yra tam tikra dovana ir tiems, kurie paslaptis išlaiko. Kas bus išnešiojęs šventąsias Cereros paslaptis, tam neleisiu tuose pačiuose namuose gyventi arba kartu su manim silpnu laivu leistis į jūrą. Įžeistas Jupiteris dažnai su nusižengėliu baudžia ir nekaltą. Nors ir šlubuojanti bausmė retai palieka nuo jos bėgantį nusikaltėlį.

27. MECENATUI (KOVO M. 1 D.) (III, 8)

Mecenate, kuris moki graikų ir lotynų kalbas, (stebėdamasis klausi,) ką aš darau kovo Kalendose, ką reiškia gėlės, smilkalo pilnas smilkytuvas ir ant žalios vejos padėtos anglys? Aš, kai buvau beveik palaidotas nuo medžio smūgio, pažadėjau Bachui malonias puotas ir baltą oželį. Ši šventė, kasmet mano pakartojama, pašalins plutą (žievę), susidariusią nuo suodžių ant ąsočių, pastatytų rūkykloje Tului esant konsulu.

Mecenatai, paimk nuo išlikusio sveiko draugo šimtą ąsočių ir laikyk ligi dienos degančius žiburius. Tebūnie toli nuo mūsų visoks triukšmas ir nesutikimas. Mesk pilietinius miesto rūpesčius. Žuvo dakiečio Kotizono būrys, o nedraugingas Romai medas pradėjo tarp savęs kariauti. Kantabrietis, senasis Ispanijos krantų priešas, vėlai grandiniais nuramdytas, tarnauja Romai. Jau skytai, nuleidę saidokus, mano trauktis iš dykynių. Tu, kaip privatus, nesirūpink perdaug tuo, kad tauta ko nors nestokotų. Palikęs rimtus dalykus, linksmai naudokis šios valandos (dabarties) dovanomis.

28. SUSITAIKYMAS (III, 9)

Kol buvau tau malonus ir kol nė vienas šaunesnis jaunikaitis neapkabino rankomis tavo balto kaklo, laimingesnis buvau už persų karalių.

Kol tu kitos labiau nemylėjai ir nestatei Lidijos žemiau už Chloją, tuomet Lidiją daugelis garbino ir aš buvau žymesnė už romėnų Iliją.

Dabar mane valdo trakietė Chloja, mokanti gražių dainų ir skambinanti citra, už kurią nebijočiau mirti, jei likimas leistų jai pasilikti gyvai.

Mes su Kalajum, sūnumi Ornito turiniečio, karštai viens kitą mylimės; už jį pasirengusi esu dusyk mirti, jei likimas leistų tam jaunikaičiui pasilikti gyvam. Kas, jei grįžta senoji meilė ir išsiskyrusius sujungia varine grandimi, jei geltonkasė Chloja išraunama su šaknimis, o atstumtajai Lidijai atidaromi vartai?

Nors anas gražesnis už žvaigždynus, tu gi lengvesnis už vėjelio dvelkimą ir piktesnis už nedorąją Adriją, bet su tavim norėčiau gyventi ir su tavimi mieliau mirčiau.

29. NEOBULEI (III,12)

Nelaimingoms mergaitėms neleista žaisti Amuru ir saldžiame vyne skandinti sielvartą arba iš priekaištingų dėdės kalbų baimės netekti žado. Neobule, sparnuotasis Veneros sūnus atėmė iš tavęs vilnų krepšelį, o Gebro lipariečio žavingumas — apmatus ir darbščiosios Minervos darbo pamėgimą. Bet Gebras nusiplauna kartu Tiberio vilnyse tepalais suteptus pečius (kūną), jis ir raitelis geresnis už patį Belerofontą ir niekada nėra nugalėtas nei kumštynėse, nei

bėgime; vienodai sugebąs ietimi nudobti bėgančius iš baimės per lauką briedžius ir greitas pačiupti tankynėj besislapstantį šerną.

30. BANDUZIJOS ŠALTINĖLIUI (III, 13)

O Banduzijos šaltinėli, tyresnis už krištolą, vertas saldaus vyno ir gėlių, rytoj būsi apdovanotas oželiu, kuriam paputusi kakta nuo besikalančių ragelių žada pergales ir meilę. Veltui, nes linksmosios bandos atžala nudažys raudonuoju krauju tavo šaltąsias sroveles. Tavęs negali pasiekti liepsnojančio danguje šunyčio karštasis vasaros laikas. Tu suteiki nuo arklo pavargusiems jaučiams ir klajojančiai bandai malonų vėsumą. Tu taip pat tapsi garsus tarp šaltinėlių, kai aš apdainuosiu augantį ąžuolą tavo daubose, kuriose trykšta čiurlenantis grynas vandenėlis.

31. FIDILĖS AUKA. (III, 23)

Kuklioji Fidile, jei jaunatyj pakelsi į dangų sudėtas rankas, jei smilkalu, šiųmečiais vaisiais ir ėdriąja kiaule numaldysi kaukus, tai nejaus kenksmingo pietų vėjo (Afriko) nei derlingi vynuogynai, nei pasėliai nenukentės nuo kandžiųjų rūdžių, nei malonūs ėriukai nuo vaisingojo rudens lietingo laiko. Mat, toji pažadėtoji auka, kuri ant šaltojo Algido tarp ąžuolų ir guobų ganosi arba auga lankose netoli Albos,

savo krauju apšlakstys pontifikų kirvius. Tau· nėra už ką maldauti mažus dievus žudant daugelį rozmarinu ir trapiąja mirta apvainikuotų aukų (dvimečių avių). Jei nekalta ranka palytėjo aukurą, tai jos brangioji auka nepalankiai nusiteikusius penatus labiau suminkštino negu šventasis piklius ir druskos kruopelytės.

32. PAMINKLAS (III, 30).

Pastačiau paminklą už varį tvirtesnį ir aukštesnį už karalių pyramydes, kurio negalės sunaikinti nei bangus lietus, nei galingasis Akvilonas (šiaurys), nei nesuskaitoma metų eilė bei laiko bėgis. Aš ne visas mirsiu: didelė mano dalis išvengs giltinės. Tol jaunas augsiu garbe (garsėsiu) pas palikuonis, kol pontifikas su tylinčia mergele (vaidilute) lankys Kapitolijų. Mane minės ten, kur teka sraunus Aufidas ir kur Daunas valdė vandens stokojančius sodiečių kraštus, nes iš menko pasidariau galingas, kai pirmasis pritaikiau Italijos lyrai Eolijos giesmę. Melpomena, pasididžiuok manimi pagal nuopelnus, ir noriai apjuoski man galvą Delfų laurais.

33. MELPOMENAI (IV, 3)

Melpomena, į kurį gimstantį tu sykį pažvelgi skaidriu žvilgsniu, to nei Istmo žaidimai neišgarsins kaip kumštininko, nei ristas žirgas ne-

nuneš jo Achajų vežimu kaip pergalėtojo, nei karo žygis neparodys Kapitolijui Delo laurais pasipuošusio vado už tai, kad sutriuškino išdidžių karalių grasinimus. Bet vandenys, kurie teka pro derlingą Tiburą, ir tankūs miškų žalumynai padarys jį garsų Eolo giesme. Romos, miestų valdovės, jaunoji karta teikiasi skirti mane prie mėgiamųjų poetų ratelio, ir jau mažiau pavydulio dantų esu kandžiojamas. O Piarida (mūza), kuri valdai žavingą auksinės lyros garsą ir kuri gali duoti, jei teikies, nebylėms žuvims gulbino balsą, iš tavo malonės aš turiu visa tai, jog praeinančiųjų, kaip romėniškos lyros poetas, su pirštu esu rodomas; kad esu įkvėptas ir patinku, o kad patinku — tau turiu būti dėkingas.

34. PAVASARIS IR MIRTIS (IV, 7)

Sutirpo sniegas, į laukus jau grįžta žolė, o medžiams lapai. Žemė numeta žiemos apdarą, ir slūgstančios upės jau teka savo krantuose. Gracija su nimfomis ir savo seserimis išdrįsta nuoga vesti ratelius. Metų laikai ir valanda, kuri iš mūs palaimintą dieną pagrobia, moko nepasitikėti amžinumu. Zefirai švelnina šalčius, o pavasarį gena vasara, kuri pražus, kai tik pabers vaisius derlingasis ruduo, ir vėl greit sugrįš neveiklioji žiema. Tačiau greita laiko eiga pataiso dangaus (šviesos) padarytus nuostolius.

Kai tik mes nužengsime į ten, kur yra pamal-

dusis Enėjas, kur turtingasis Tulas ir Ankas, tapsime dulke ir šešėliu. Kas žino, ar panorės dievai prie vakarykščios dienos pridėti rytojų? Visa, ką tik tu leisi savąjai sielai, išvengs godžiųjų paveldėtojo rankų. Torkvatai, kai kartą tu numirsi ir iškilmingai nuteis tave Minas, nebeprikels nei tavo giminės vardas, nei iškalba, nei dievotumas. Mat, iš požemio tamsybių neišgelbsti nei Diana drovaus Hipolito, nei Tezėjas negali nutraukti mirties pančių brangiajam Piritui.

35. PAVASARIO ŠVENTĖ (IV,12)

Jau išpučia bures malonieji Trakijos vėjeliai, pavasario palydovai, kurie suvaldo jūrą. Jau nestingsta nuo šalčio pievos ir neputoja nuo žiemos sniego pritvinkę upepliai. Nelaimingasis paukštis — kregždė — amžina Kekropiškio namo gėda, gailiai dejuodama dėl Itiso, kad taip piktai atkeršijo už laukinę karalių aistrą, krauna sau lizdą. Riebiųjų avių piemenys minkštoje žolėje su birbynėmis dainas dainuoja ir džiugina dievą, kuriam patinka saugoti bandą ir gėrėtis tamsiaisiais Arkadijos slėniais (kuriam patinka banda ir Arkadijos tamsieji slėniai).

Vergilijau, kilnių jaunikaičių numylėtini, metų laikai sukėlė troškulį, bet jeigu nori išgerti Kaluose išspausto vyno, užsipelnysi jį už kvepiantį nardą. Mažas oniksinis nardo indelis sužadins norą išgerti ąsotį, kuris dabar yra

Sulpicijaus rūsyse. Vynas gausiai suteikia naujų vilčių ir sėkmingai nuplauna rūpesčių kartybes. Jei tu skubi į šiuos pasilinksminimus, greitai ateik su savo preke. Aš visai negalvoju vaišinti tave savo taurėmis nemokamai, tarytum turtuolis, gyvenąs lobių prikrautame name. Iš-tikrųjų, negaišk, mesk pelno ieškojimą ir prisiminęs tamsiąsias ugnis (pomirtinį laužą), kol dar laikas, praleisk valandėlę, maišydamas kvailystę su gudrybe, nes savo vietoje malonu ir pakvailiuoti.

36. LIKĖJAI (IV, 13)

Likėja, dievai mano maldų išklausė! Tikrai, Likėja, išklausė. Tu pasidarai senelė, tačiau nori atrodyti graži; be gėdos žaidi ir geri, o pasigėrusi ožio balsu (drebančiu balsu) šauki sutingusį Kupidoną. Jis gi saugo gražiuosius skruostus žaliukės ir mokančios skambinti lyra Chijos. Įžūlus jis skrenda per sausus ąžuolus ir vengia tavęs, kadangi pageltę tavo dantys, raukšlės ir galvos žilė bjaurina tave. Jau tau nei Kojos purpurai, nei brangūs akmenys negrąžina jaunystės, kurią sparnuotoji diena vieną kartą užrašė žinomose knygose (metraščiuose). Ak, kurgi pabėgo Venera, kur dingo veido skaistumas? Kur judesiai gražūs? Kuo tu prilygsti anai Kinarai, kuri dvelkė meile, buvo gražaus veido ir kilnaus būdo, dėl kurios mirties buvau galvos netekęs. Bet Kinarai likimas davė trum-

pą amžių, mat, Likėjai reikėjo ilgą amžių sutaupyti, atitinkantį amžiui senosios varnelės, kad karštieji jaunuoliai galėtų aplankyti pavirtusį į pelenus žibintą ir leipti iš juoko.

37. SAPNAI IR TIKROVĖ (EP. 2).

Laimingas tas, kuris, kaip senovinė žmonių giminė, toli nuo rūpesčių savo jaučiais aria paveldėtą iš tėvų ūkį, laisvas nuo visų palūkanų. Jis kaip kareivis, nėra karo trimitų žadinamas iš miego ir nebūkštauja įpykusios jūros, nelanko forumo ir galingesniųjų piliečių puikiųjų rūmų. Taigi, arba jis aukštuosius topolius skiepija suaugusia vynmedžio šakele, arba prižiūri tolimame slėnyje šen ir ten slankiojančias gyvulių bandas, arba, su peiliu nupjaustydamas netikusias šakeles, įskiepija derlingesnes, arba išspaustą iš korių medų supila į švarius ąsočius, arba kerpa ramiąsias aveles. Kada ruduo laukuose pakėlė minkštais vaisiais papuoštą galvą, kaip jis džiaugiasi, skindamas skiepytų medžių kriaušes ir vynuoges, galinčias lenktyniuoti su purpuru, kad jomis apdovanotų tave, Priape, ir tave, tėve Silvane, sienų (ribų) saugotojau. Jei tik patinka, gáli gulėti po senu ąžuolu arba švelnioje žolėje. Dabar gi upė teka tarp aukštų krantų ir paukščiai čiulba miškuose, o tyrus upelių vandenėlis čiurlendamas sukelia saldžiuosius sapnus. Bet kai žiema (at)neša griausmingo Jupiterio liūtis ir sniegą, (tai) jis

šen ir ten su šunų gauja įsiutusius šernus gena į pastatytus spąstus arba ištiesia retuosius švelniai pritaisytus tinklelius, klastas ėdriems strazdams. Jis gaudo kilpomis baukštų kiškį ir atėjūnę gervę, malonų už medžioklę atpildą. Kas tokiuose darbuose neužmiršta nemalonumų, kurių turi iš didelio (medžioklės) pamėgimo, ypač jei dar drovi žmona, kuri džiaugiasi namais ir mielaisiais vaikais, kaip, pavyzdžiui, sabinietė arba nudegusi nuo saulės apsukraus apuliečio pati, laukdama sugrįžtant nuvargusio vyro, sausomis malkomis pakursto šventą židinį ir, uždariusi tvartuose linksmą bandą, melžia pritvinkusias karves ir, atnešdama iš mielųjų bosų šiumečio vyno, iš savų gaminių rengia vaišes. Man ne labiau patinka Lukrino ežero austrės, jūros plekšnės ir karšiai, jei juos į šias jūras atneša įšėlusi rytų audra. Ne maloniau į mano vidurius nusileidžia Afrikos patarška ir Jonijos jarubė kaip alyvos, nuskintos nuo vaisingų medžio šakų, arba laukuose auganti rūkštynė, arba apsunkintiems viduriams sveikatingos malvos, arba Termo šventėms papjautas ėriukas, arba iš vilko (nasrų) atimtas oželis. Kaip malonu per šias puotas matyti skubančias namo nusipenėjusias avis arba nuvargusius jaučius, su nuleista galva traukiančius apverstas žagres (noragus), be to, aplink žėruojančius židinius regėti būrį išsitiesusių tarnų, turtingo šeimininko įnamių. Visa tai pasakęs, palūkininkas Alfijus, jau besirengiąs tapti ūkininku, pareikalavęs Idose

grąžinti pinigus, skubėjo juos padėti palūkanoms Kalendose.

38. ROMĖNAMS (EP. 7)

Kur, kur jūs veržiatės, prakeiktieji? Kam dešinėmis imate kardus, kurie buvo makštyse? Ar maža dar laukuose ir jūrose pralieta lotynų kraujo? Ir visa tai ne dėl to, kad romėnas sudegintų išdidžias neapkenčiamos Kartaginos pilis arba kad lig šiol nenugalėtas britanas keliautų supančiotas šventąja gatve, bet kad pagal partų troškimą šis miestas (Roma) žūtų nuo pačių romėnų rankų. Tokio papročio neturi nei vilkai, nei liūtai, kurie puola tiktai kitos rūšies žvėris. Ar pasiutimas jus traukia, ar kita (kokia) nenugalima jėga, ar tik noras nusikalsti? Atsakykite man! Jie tyli, ir jų veidai mirtinai išblyško ir protai siaubo sukrėsti pastiro. Taip, kartus likimas ir nusikaltimas dėl brolių žudynės romėnus kursto nuo to laiko, kai nekalto Remo kraujas suvilgė žemę, reikalaudamas palikuonis jį išpirkti.

39. DRAUGAMS (EP. 13)

Debesys baisūs dangų aptraukė, liūtys ir sniegas Jupiterį iš dangaus nuleidžia; tai jūros, tai miškai šniokščia nuo Trakijos Akvilono. Draugai, pasiimkime ta proga dalelę dienos, kol esam tvirti, kol tat pritinka, tepasitraukia nuo surauktosios kaktos senatvė. Išimk vyną, išspaustą prie Torkvato, kuris buvo konsulu

man gimstant, o apie visa kita liaukis kalbėjęs. Gal būt dievas visa tai laiminga permaina pakeis į gerą. Dabar malonu apsilieti achemeniškuoju nardu ir palengvinti krūtinę nuo sunkių rūpesčių Merkurijaus lyra (giedant) taip, kaip žymusis Kentauras giedojo didžiajam auklėtiniui (Achilui). Nenugalimas mirtingasis jaunikaiti, deivės Tetidės sūnau, tavęs laukia Asarako žemė, kurią skaldo šalti mažojo Skamandro vandenys ir sraunus Simojis. Parkos pertraukė tikrąją tavo iš ten grįžimo giją, ir mėlynoji motina nenugabens tavęs į namus. Ten vynu ir daina tu privalai lengvinti kiekvieną skausmą, o saldžiais pasikalbėjimais gintis nuo įkyraus sielvarto.

40. PASITEISINIMAS (EP. 14)

Skaistusis Mecenate ,tu žudai mane dažnai klausinėdamas, kam tingus neveiklumas gilumoje mano jausmų paskleidė tokį užmiršimą, tarytum aš būčiau trokštančia gerkle išgėręs taurę, teikiančią (žadinančią) Letos miegą. Mat, man dievas neleidžia pabaigti kadaise prižadėtos giesmės ir pradėtųjų jambų. Pasakoja, kad ne kitaip degęs meile Samo Batilu Anakreonas Teosos, kuris labai dažnai lyra apverkė meilę nevykusiomis eilėmis. Vargšas, pats esi deginamas (degi). Bet džiaukis savo dalia, nes ugnis neprastesnė už tą, kuri apgultą Troją sudegino. Mane vargina libertinė Frineja, be to, dar nepatenkinta manimi vienu.

Paaiškinimai

1. MANO PAŠAUKIMAS (I, 1)

1. Maecenas, atis, m. C. Cilnius Maecenas, kilęs iš karališkos Etrurijos Cilnijų giminės, Augusto draugas, poetų ir, apskritai, talentingų žmonių globėjas. 38 metais susipažino su Horacijum ir kiek vėliau jį labai pamilo. Mirė 8 m. prieš Kristų.
atavus, i. m. (at—avus) prosenis, sentėvis.
edite=orte (edere—gaminti, išduoti), kilęs.

3. Olympia, ae. f. vieta žaidimams, kurie įvykdavo kas ketveri metai Eladoje. Pirmoji olimpijada įvyko 776 m. prieš Kristų.

6, terrarum dominos — priedėlis žodžiui deos.

7. Quirites, ium. m. pilnateisiai Romos piliečiai, turį teisę balsuoti ir būti renkami į valdžios vietas.

8. certat tollere = certatim tollit. Tergeminus = trigeminus 3. Trys aukštosios valdžios vietos: kvestorius, pretorius, konsulas.

9. illum (hunc) scil. iuvat.

10. Libycus, a, um; Libija; — derlinga Afrikos sritis tarp Utikos, Kartaginos ir Hadrumeto. Romos turtuoliai turėjo čia savo di-

džiulius dirbamos žemės plotus.

12. Attalicis condicionibus; sąlygos, kurias pasiūlė Pergamo karalius Atalas III, palikdamas savo turtus Romai. Atalas III buvo labai turtingas.

13. trabes = naves (metonimija).

14. Myrtoum mare; Myrtos, maža sala į pietus nuo Eubėjos salos. Ši Egėjo jūros dalis, kuri siekė Myrtos salą, vadinosi tuo pačiu vardu; plaukioti pavojinga.

15. Icariis fluctibus dat. = Mare Icarum — tarp Samo, Ikarijos ir Mikono salų — taip pavadinta dėl tariamai čia paskendusio Dedalo sūnaus Ikaro.

Africus (scil. ventus) — pietvakaris vėjas.

16. metuens = cum metuit.

19. Massicum (vinum), kuris gaminamas iš vynuogių, augančių ant mons Massicus — kalno tarp Kampanijos ir Lacijumo.

22. sternere — tiesti, guldyti; membra (acc.) stratus = membris stratis.

23. lituus, i. — ragelis, kuriuo raiteliai duodavo ženklą; lituo = litui sonitu.

tuba, ae. f. tiesus ragelis — trimitas, kuriuo naudojosi pėstininkai.

24. matribus dat. auctoris.

25. sub Jove = sub divo — po dangumi; ore.

28. Marsus aper = Marsicus aper — marsiškis šernas; į šiaurę nuo Romos gyveno Marsų tautelė — Marsi; tuo pat vardu buvo pavadinti to krašto šernai.

32. tibia, ae. f. — fleita (tibiae dextrae et sinistrae); grojo visada iš karto dviejomis.
33. Euterpe, es — muzikos mūza, fleitos išradėja.
Polyhymnia, ae — himnų ir iškilmingos lyrikos mūza.
34. Lesboum (= Lesbium) iš Lesbo salos. Lesbo sala buvo Alkajo ir Saffo graikų dainių tėvynė.
barbitos, i. m. — tam tikras styginis muzikos instrumentas, išrastas Lesbo salos dainiaus Terpandro.
38. sublimis, e — aukštas; aukštai pakeltas.

2. KUR IŠGELBĖJIMAS (I, 2)

2. Pater = Diespiter, Juppiter, pater deum hominumque Liv. I, 12.
3. sacras arces (arceo) — šventas tvirtoves. Septynios Romos kalvos; Kapitolijaus kalva su pilimi ir Jupiterio šventove.
6. saeculum (se-ro) karta, giminė) = aetas — amžius.
Pyrrha, ae. Epimetėjaus duktė, Deukalijono pati. Deukalijono ir Pyros laikais buvęs tvanas, per kurį tik juodu išsigelbėję ir davę pradžią naujai žmonių giminei (Ovid., metamorph. I, 260).
7. Proteus, ei. m. — jūros dievas.
13. Flavus Tiberis — geltonas Tiberis nuo drumzlino vandens.

14. litore Etrusco = litore Etrusci maris; nuo ripa dextera atsimušdamas vanduo užliedavo kairįjį krantą.
15. monumenta regis — karalių pastatai. Pagal padavimą Regia buvo pastatyta Numo Pompilijaus, čia jis ir gyvenęs, bet nuvertus karalius Regia rūmuose gyveno rex sacrificulus arba sacrorum, vėliau Pontifex maximus.
16. templaque Vestae — namų židinio deivės šventovė. Ši šventovė stovėjo prie Regia rūmų. Joje degė ant žemės, ne ant aukuro, šventoji ugnis, kurią kurstė virgines Vestae — vaidilutės.
17. Ilia, ae (arba Rea Silvia) Romulo ir Remo motina, Numitoro duktė, kuri, pagal padavimą, Amulijaus įsakymu buvo įmesta į Tiberį ir virto šios upės dievaičio žmona. Dabar Tiberis, patvindamas, keršija už Ilijai padarytą skriaudą.
22. Persae, arum = Parthi.
32. Apollo, Apollinis — Apolonas, Jupiterio ir Latonos sūnus. Gerovės dievas. 28 m. Augustas Palatine pastatė jam gražią šventovę (palyg. I, 31).
33. Erycina (sc. Venus); Sicilijoje Eryx mieste ant kalno buvo Veneros šventovė, esą, pastatyta jos sūnaus Enėjo.
34. Iocus, i. — juoko dievaitis.
Cupido, nis — Aistros dievaitis.
auctor (nuo augēre) — įkūrėjas.

Mars = dievaitis, pagal padavimą Romulo ir Remo tėvas.

43. patiens vocari = patiens te vocari (sc. ultorem Caesaris).

44. Caesaris ultor plg. Monum. Ancyr. 2: Qui parentem meum interfecerunt, eos in exilium expuli iudiciis legitimis ultus eorum facinus, et postea bellum inferentis rei publicae vici bis acie.

45. Serus 3. adi. vietoj sero adv. vėlai.

46. Quirinus = Romulus

47. nostris vitiis dat. (pas M. Račkauską abl.) causae.

48. Ocior = ocius — reiškia greičiau, kaip 45 eil.

51. Medos = Persae = Parthi.

3. VERGILIJŲ PALYDINT (I, 3)

1. Sic — taip (kaip aš maldauju); te jungti su navis.

   potens Cypri — Kipro valdovė, kaip laimingos kelionės teikėja (Venus marina) = gimusi iš jūros putų prie Kipro salos.

2. fratres Helenae = Castor et Pollux Ledos ir Dijo sūnūs — dvyniai, Argonautų žygio dalyviai. Jūros kelionės globėjai.

3. ventorum pater = Aeolus.

4. Iapyx — nuo Iapygium promunturium — iš Brundizijos pučiąs vėjas, labai palankus plaukiant į Graikiją. Iapygia — dalis senosios Calabria.

6. finibus Atticis, dat. nuo reddas.

13. Aquilo — (aquilus tamsus) šiaurės vėjas.

14. Hyades — nimfos, Plejadų seserys. Lietų sukeliančios žvaigždės.
Notus = lot. Auster — pietų vėjas.

20. Acroceraunia, n. pl. — kalnai — uolos šiauriniame iškyšulio krante.

25. omnia perpeti = quae omnia perpetiatur.
Iapeti genus = Iapeti progenies — Prometėjaus ainiai.

29. post ignem subductum = postquam ignis subductus est.

30. macies, ei f. — liesumas.

31. terris incubuit = terras invasit.

33. gradum corripere — pagreitinti žingsnį.

34. expertus sc. est.
Daedalus, i. — Dedalas dailininkas, pagal mitą, pastatęs Kretos karaliui Minui labirintą; paskui, bėgdamas nuo Mino, pats pasidirbęs sau ir sūnui Ikarui sparnus ir skridęs per jūrą. Ikaras perdaug prisiartinęs prie saulės, nusvilęs sparnus ir nukritęs į jūrą, o Dedalas pasiekęs tėvynę — Atėnus.

36. Acheron, ontis — požemio upė; čia — pragaras, nes pavartota pars pro toto.
Herculeus labor = Herculis labor, Herkulis atliko 12 darbų; čia primena vieną iš jų, būtent, paskutinį, Cerberio iš pragaro išvilkimą.

4. PAVASARIO GIESMĖ (I, 4).

1. solvitur — tarsi pasileidžia žiemos pančiai. Favonius, i — (iš faveo arba foveo) vakarų vėjas.
2. trahunt — traukia (į jūrą).
5. Cythereus 3 adj.; Cythera, ae — dabar Kythîra arba Cerigo (ital.). Sala į pietus nuo Peloponeso.
imminente Luna — mėnulio šviesoje.
6. Gratiae — gražumo ir malonumo deivės. decentes = decorae, amabiles.
7. Cyclopes — ciklopai, vienakiai milžinai.
8. officina (opificina, plg. opifex) dirbtuvė.
9. impedire = vincire.
11. Faunus (faveo) — dievaitis, gyvulių ir augalų globėjas.
13. taberna (gal būt kilęs iš trabes) — trobelė, krautuvė.
14. Sestius L., sūnus P. Sestijaus, 23 m. buvo pririnktas konsulu consul suffectus. J. Bruto draugas, dalyvavęs Cezario nužudyme. Su Horacijum susipažino ir susidraugavo karo metu.
17. domus Plutonia = domus Plutonis.
quo simul = simulatque eo.
mearis = meaveris.
18. regna vini = arbiter bibendi; vyno gėrimo vadas, puotos užvaizda.
19. Lycidas, (an) — nežinomo gražaus jaunikaičio vardas.

5. PRAŽŪTINGA ĮTAKA (I, 8).

1. Lydia — šitas vardas dažnai vartojamas romėnų poetų ir taikomas heteroms.
2. Sybaris — išgalvotas vardas jaunikaičiui, nuo miesto Sibario, kurio gyventojai pasižymėjo lepumu ir palinkimu į prabangą.
3. Apricus, — (plg. Aprilis) saulėtas.
4. Campus (sc. Martius) — Marso laukas. patiens = quamvis patiens (antea).
8. flavum Tiberim tangere — plaukioti geltonajam Tiberyje, kuris gelsvas nuo drumsto vandens.
9. sanguine viperino = quam sanguinem viperinum, kaip gyvatės kraujo; jį Hor. laikė stipriausiais nuodais.
10. gestare (v. intens, nuo gerere) — nešioti.
13. marina (mare) Thetis, — jūrų deivė (nereidė).
15. in caedem et Lycias catervas = in caedem Lyciarum catervarum — į likiečių būrių žudynes.

ŽIEMA (I, 9).

2. Soracte — kalnas apie 40 km. nuo Romos prie San Oresto ir stoties Civita Castellana, senojo Falerii, turi apie 691 m. aukščio beeik visada padengtas sniegu. Ant šio kalno buvo Apolono šventykla, dėl ko visas kalnas buvo laikomas šventu.

onus sc. nivis.

3. laborantes (sc. onere), — nulenktas.

4. consistere gelu — sustoti nuo šalčio = sušalti, užšalti.

7. diota, ae, f. — dviausis ąsotis.

Thaliarchus, i — išgalvotas vardas.

16. puer = dum puer es.

7. HIMNAS MERKURIJUI (I, 10)

1. Mercurius pas romėnus prekybos dievas, vėliau įgijo kitas savybes: iškalbos, meno, dievų pasiuntinio etc.

nepos Atlantis — jo motina Maia buvo Atlanto duktė, todėl Merkurijus vadinosi „nepos Atlantis".

2. recentum = recentium, ką tik sutvertų, „šviežių", pirmykščių žmonių.

3. catus (plg. cos, cotis — galąstuvas — Wetzstein ir vardas Cato - nis) gudrus, tarsi išaštrintas; sumanus.

11. viduos (-us) = orbus, orbatus, privatus.

14. Ilio relicto — Priamas palieka Troją ir eina pas graikus prašyti, kad atiduotų palaidoti žuvusį sūnų Hektorą.

15. Thesalosque ignes — atvykusių iš Tesalijos mirmidonų sargybos laužai. Jie buvo atvykę su Achilu.

8. EPIKURININKŲ PAMOKYMAS (I, 11).

2. Leuconoe — mergaitės vardas, greičiausia poeto išgalvotas.
Babylonii numeri — babiloniečių skaitlinės, astrologiškas chaldėjų skaičiavimas apie žmogaus likimą. Juo domėjosi tuomet visi romėnai. (Plg. Tac. ann. XII, 52. Furius Scribonianus in exitium agitatur, quasi finem principis per Chaldaeos scrutaretur).
6. Mare Tyrrhenum — Etruskų jūra.

9. PERSPĖJIMAS VALSTYBĖS LAIVUI (I, 14)

1. navis — valstybės alegorija.
4. remigium (remus) — irklininkai.
7. durare (du — dum, du — rus) c. acc. išlaikyti.
carina — (metonimija) laivas.
8. imperiosius = nimis saevum.
10. non di sc. integri sunt.
11. Pontica pinus — pušis iš Ponto; ja didžiavosi kraštai, kaip tinkama medžiaga laivams statyti; ypač buvo vartojama laivų stiebams.
14. navita = nauta.
15. nisi ludibrium debes = nisi ludibrio esse debes.

10. HIMNAS DIANAI IR APOLONUI (I, 21)

1. Diana — Latonos duktė, medžioklės deivė, upių ir miškų valdytoja. Ji visuomet maudosi giliose upėse ir medžioja miškuose.
2. Cynthius 3. — Kintietis; Cynthus — kalnas Delo saloje, kur, pagal padavimą, gimęs Apolonas ir Diana.
3. Latona — Dianos ir Apolono motina.
5. laetam fluviis sc. Dianam.
6. quaecumque priklauso prie coma.
   Algidus sc. mons — mišku apaugęs Lacijume kalnas, kur buvo garbinama Diana.
7. Erymanthus sc. mons — kalnas Arkadijoje, apaugęs spygliuotais miškais.
8. Cragus — kalnas Likijoje, apaugęs lapuotais miškais.
9. Tempe — slėnis tarp Olimpo ir Ossos, kalnų Tesalijoje. Čia vieta, kur buvo garbinamas Apolonas.

11. NUOTYKIS MIŠKE (I, 22)

1. integer 3. (in ir tango) — grynas, neliestas, doras.
   purus = expers — nekaltas.
4. Fuscus Aristius — Horacijaus draugas, rašytojas — rašė dramas ir gramatikos dalykus.
5. Syrtes — dykumos tarp Kartaginos ir Kyrenos (dabar Tripolis).
7. vel quae loca = vel per ea loca, quae.

8. Hydaspes — upė, Indo intakas (dabar Behatas arba Dželamas).
10. Lalage — mergaitės vardas = plepė.
13. militaris Daunias — karingų žmonių kraštas, priklausęs mitiniam karaliui Daunui.
15. Jubae tellus = Numidija; Juba I ir II buvo šio krašto valdytojai.
19. Quod latus mundi priedėlis pigris campis = in eo latere mundi, quod.

12. DRAUGUI MIRUS (I, 24)

3. Melpomene — tragedijos mūza.
pater = Iuppiter.
5. Quintilius Varus — poetas, Vergilijaus ir Horacijaus draugas.
6. urget = premit.
13. Orpheus — Trakijos žymus sritinis dainininkas, jo dainų klausę požemio gyventojai ir vėlės.
18. compulerit = compulsam addiderit.
19. durum sc. hoc est.

13. MALDA APOLONUI (I,31)

1. dedicare — pašvęsti, paskirti; dedicatum Apollinem — Apoloną po pašventinimo šventės.
2. patera (pateo) — taurė, kuri buvo vartojama darant aukas.
3. opìmus 3 — derlingas, riebus.

7. Liris (dabar Garigliano) — upė. Įteka į Tirėno jūrą prie Minturnų miesto.
8. mordet — kandžioja, čia pjauna, perkerta.
12. Syra merx — iš Sirijos uostų išvežamos prekės.
18. Latous — Latonos sūnus, Apolonas.
19. nec degere = et degere nec.
senecta = senectus.

14. ATSIVERTIMAS (I, 34)

1. Parcus (plg. par-vus) šykštus, neuolus.
3. retrorsum = retroversum — atgal.
7. per purum sc. caelum.
10. Taenarus — pietinė Peloponeso dalis (dabar Matapano kyšulys). Čia buvo garsi Poseidono šventovė. Seniau buvo manoma, kad šioje vietoje yra nusileidimas į pragarus.
11. Atlanteus finis — tolimiausi pasaulio kraštai, kur Atlantas laiko ant pečių dangų.
11. ima = infima.
15. Fortuna — laimės deivė.

15. MALDA Į FORTUNĄ (I,35)

1. Antium — miestas Lacijume, pragarsėjęs deivės Fortunos šventove.
2. praesens su inf. — galįs ką nors padaryti.
7. Bithyna carina — laivai, kurie padirbti iš Bitinijos miškų medžių. Bitinijos miškai

buvo pagarsėję savo tinkama laivams statyti medžiaga.

8. Carpathium pelagus — Egėjaus jūros dalis, pavadinta Carpathos salos vardu.

9. Daci (sing. Dacus) — karinga tauta, gyvenusi prie Dunojaus.

12. purpureus — purpuru apsirengęs; purpuriniai rūbai.

20. plumbum liquidum — akmenų įdubimams užlieti vartojo ištirpintą šviną, į kurį dar

17. Necessitas — būtinumas; būtinumo deivė.

įliedavo sankabas.

27. faex, faecis — padugnės, nuosėdos.

31. Eous (iš eos) — aušrinis, rytų šalies.

34. fratrum = civium occisorum.

35. aetas dura — priedėlis žodžiui *nos;* aetas = saeculum.

36. liquimus = reliquimus.

37. continui = continens retinuit.

40. in Massagetas Arabesque — skitų nomadų tautos, tarp Kaspijos ir Aralo jūrų.

16. DŽIŪGAVIMAS (I,37)

2. Saliares dapes — iškilmingos puotos.

5. nefas sc. erat.

7. regina = Cleopatra.

10. quidlibet obiectum žodžiui sperare.

12. furorem sc. Cleopatrae.

13. Vix una sospes navis = quod vix una navis sospes (= integra) servata est ab ignibus.

14. Mareoticum sc. vinum; Marea — ežeras netoli nuo Aleksandrijos, jo krantai buvo apsodinti vynuogėmis.
20. Haemonia — Tesalijos krašte kalnai. Catenis dare = in vincula conicere.
30. Liburnae (naves) — nedideli, greiti laivai, kokius vartojo jūrų plėšikai liburnai.
31. privata = pristina dignitate spoliata.

17. MIRTŲ VAINIKAS (I, 38)

1. Persicus — persų; nurodo per didelę prabangą, kokia buvo persų karalių rūmuose.
apparatus — puikus parengimas, prakilnumas.
thilyra — liepos karna, tilyra.
3. mitte = omitte.
curo parentetiškai: aš taip noriu.

18. ISTORIKUI POLIJONUI (II, 1)

1. Metellus, Q. Caecilius Celer — konsulas 60 m. prieš Kr.
3. ludus = ludibrium, — žaismas.
8. suppositus su dat. — po kuo nors paslėptas, padėtas.
11. ordinaris = ordinaveris — tvarkysi.
12. Cecropius adi. iš Cecropia — miestas = Atėnai.
14. Pollio, C. Asinius — J. Cezario įgaliotas Galijoje kariuomenės vadas, konsulas 40

m. prieš Kristų.
23. subacta sc. Caesare.
26. inulta tellure abl. separ. nuo cesserat.
30. sepulcris abl. instr. nuo testatur.
31. Medi = Parthi.
34. Daunius adi. = Apulus, Italicus; Daunus — Apulijos karalius, kaip sako padavimai — pasakos.
38. Ceus adi. nuo salos Keos; graikų rašytojo Simonydo tėvynė.
39. Dionaeus adi. nuo Dione; Dionaeum antrum = Veneris antrum.

19. TIKRASIS TURTAS (II, 2).

1. avaris — jungti su terris.
3. C. Sallustius Crispus — žymaus istoriko giminaitis, Augusto draugas.
5. C. Proculeius Varro Murena — romėnų raitelis, ištikimas Augusto draugas.
6. notus animi p. = notus ob (propter) animum p.
12. uni sc. tibi.
13. hydrops — vandenligė.
21. diadēma — vainikas.
24. acervos sc. argenti — aukso krūvos.

20. GYVENIMO TAISYKLĖS (II, 3).

2. in bonis sc. rebus.
3. insolens laetitia — perdidelis džiaugsmas.
4. Q. Dellius — asmuo, pagarsėjęs nepasto-

vumu, pilietiniame kare buvo šalininkas Dolabelos, paskiau Cezario, paskiau Antonijaus, galų gale Oktavijano.

7. bearis = beaveris — džiaugiesi.

21. divesne sc. sis.

Inachus — mitinis Argo karalius, Okeano ir Tetidės sūnus.

21. DRAUGO SUTIKIMAS (II, 7)

1. Ultimum tempus — pavojus, nelaimė.
2. Bruto militiae duce — Markas Junijus Brutas, Cezario žudikas.
3. Quiritem, kaip taikų pilietį; plg. Tac. ann. I, 42: Iulius seditionem exercitus uno verbo compescuit, Quirites vocando qui sacramentum eius detrectabant.
5. Pompei — čia dviskiemenis žodis (synizesis).
8. malobathrum (imtas iš indų) kvepiantis tepalas iš Indijos augalo sakų.
9. Philippi — miestas Makedonijoje, kur įvyko kova tarp Bruto ir Oktavijano.
10. non bene = male.

parmula (demin. nuo parma) apvalas skydelis.

12. turpe = turpiter.
23. quis sc. puer.

udus = uvidus — drėgnas, šlapias.

27. Edoni — Trakijos tauta, pasižymėjusi vyno gėrimu.

22. AUKSO VIDURYS (II, 10)

1. L. Licinius Murena — kas jis buvo, tikrai nežinoma. Manoma, kad buvęs brolis kilniojo Prokulėjaus (II, 2), pasmerktas mirti 22 m. pr. Kr. už dalyvavimą sąmoksle prieš Augustą.
7. tecti: pars pro toto, taip pat ir aula.
14. alteram sortem = fortunae vicissitudinem.
17. si male nunc. sc. est.
olim (ollus = ille) — ateity.

23. POSTUMUI (II, 14)

1. Postumus (postumus — paskutinysis gimęs), kas jis buvo, nėra žinios.
3. ruga, ae f. — raukšlė.
senecta = senectus — senatvė.
5. trecenis jungti su tauris (=ternis hecatombis).
quotquot eunt dies = cotidie, singulis diebus — kasdien.
7. ter amplus Geryones — vienas iš milžinų Eritėjos saloje, kurio bandą pagrobė Heraklis.
8. Tityos — Gėjos sūnus, milžinas; Apolono nukautas už Latonos įžeidimą. Jo kepenis pragare nuolatos drasko du vanagai.
18. Cocytos — požemių upė, Kocitas.
20. Sisyphus Aeolides — Sizifas, Tesalijos karaliaus Aiolo sūnus, už klastingus darbus

nubaustas ritinti pragare į kalną didžiulį akmenį, kuris nepasiekęs viršaus vėl nurieda žemyn.

18. Danai genus = Danaides — Egipto karaliaus Danajo 49 dukterys; už savo vyrų nužudymą nuteistos pragare pilti vandenį į statinę be dugno.
24. brevis dominus — trumpaamžis šeimininkas.
25. Caecuba sc. vina.
27. pavimentum, i — (pavire — plukti) asla, grindys, plukta žemė.

24. PAGUODA MECENATUI (II, 17)

2. prius sc. quam me.
3. obire sc. diem supremum.
6. quid moror altera = quid moror ego, altera pars.
7. carus sc. mihi.
8. ille dies t. y. tuus supremus dies. Utramque ruinam = utriusque ruinae.
13. Chimaera — mitinė baidyklė Likijoje, vemianti ugnį.
14. Gyas — pagal Heziodą šimtarankis mitinis milžinas.
16. Iustitia — teisingumo deivė.
17. libra — svarstyklės (žvaigždynas).
scorpios — skorpijonas (žvaigždynas).
adspicit = aspexit — gimimo valandoje pažvelgė.

20. Capricornus (caper, cornu) — ožragis (žvaigžd.).
29. Mercuriales viri — žmonės, gimę Merkurijaus globoje, skaitėsi laimingi, daugiausia poetai.
32. ferire — nužudyti, užmušti.
agna — ėriukas, avinėlis.

25. NUOSAIKUMAS (III, 1)

1. profanus (fanum šventa vieta) nepašvęstas; čia neapšviestas, tamsus.
2. favete linguis — nutilkite.
5. regum imperium est in greges = reges imperant gregibus.
11. campus (sc. Martius) — Marso laukas.
16. movet = versat.
18. Siculae dapes (daps) — sicilškosios puotos pasižymėjo ištaigingumu.
19. elaborabunt sc. ei.
24. Zephyrus — vakarų vėjas.
Tempe (neutr. pl. Tempės slėnis Tesalijoje.
27. Arcturus — mažojo lokio žvaigždynas.
28. Haedus — ožio žvaigždynas.
37. fastidiosus su gen. obi. terrae.
41. Phrygius lapis — brangus Frigijos marmuras.
43. Falernus iš ager Falernus Kampanijoje kilęs.
Achaemeniumque costum (Achmenes

Achmenidų dinastijos protėvis Persijoje) — tepalai iš to paties vardo Indijos augalo šaknų.

47. vallis Sabina — slėnis (Digentia, šiandie Licenza) Sabinijos krašte. Jį buvo gavęs Horacijus iš Mecenato.

26. ROMĖNŲ JAUNUOMENEI (III, 2)

1. Amice adv. — noriai, draugingai, mielai.
3. condiscere — gerai išmokti, išsimokyti.
6. illum priklauso nuo prospiciens.
7. matrona — ponia, kilni žmona.
15. iuventa = iuventus — jaunimas.
16. poples — pakinkliai.
20. aura popularis — liaudies palankumas.
21. immeritis = non meritis.
24. pinna = penna — plunksna, sparnai.
26. vetabo su coni. vietoj inf.
30. incestus (castus) — nešvarus, suteptas.

27. MECENATUI (KOVO M. 1 D.) (III, 8)

1. Caelebs — viengungis, nevedęs. Kalendis Martiis — kovo 1 d. būdavo matronalijų šventė, kurias globojusi Junona.
4. caespes vivus — tik iškasta velėna, iš kurios daromas aukuras.
5. docte sermones (acc.) — mokąs abi, graikų ir lotynų, kalbas.
7. Liber = Bacchus.

prope funeratus — beveik palaidotas, užmuštas.

12. consule Tullo — L. Volkacijus Tullas buvo konsulas 33 m. prieš Kr.

19. Medus — partas.

21. Hispanae orae genet.

25. nequa sc. parte.

28. linque = mitte.

28. SUSITAIKYMAS (III, 9)

2. potior (pot (is) sum, potestas) — šaunesnis, geresnis, pirmenybę turįs.

6. Lydia, Chloe — moterų vardai.

7. multi nominis sc. erat — išgarsėjusi .

9. Thraessa — trakietė.

14. Thurinus — Thurii miestas Lukanijoje, netoli nuo Sibario miesto. Calais filius Ornyti — Kalais, sūnus Ornito, aukštos kilmės jaunikaitis, kilimo — gra'kas.

17. venus — kaip bendrinis daiktavardis — gražumas, meilė.

18. diducere — išskirti, išsklaidyti.

22. levior cortice — lengvesnis už kamščio žievę.

24. obeam libens — mielai mirčiau.

29. NEOBULEI (III,12)

1. Amor — meilė, amori dare ludum — žaisti, džiaugtis meile.

2. dulci vino mala lavare — saldžiu vynu lengvinti sielvartą, sunkumus.
4. Cythereae = Veneris, nes jos šventovė buvo Kiteros saloje.
5. Minerva — deivė, rankdarbių globėja, apskritai, išminties, mokslo ir meno deivė. Neobule, es — vardas mergaitės, kuri buvo griežto dėdės auklėjama, globojama, užtat laikė save nelaiminga.
6. Heber, ri — jaunikaičio vardas, kurį mylėjo Neobulė ir kuris buvo kilęs iš Liparos salos.
8. Bellerophon, tis — Korinto karaliaus Glauko sūnus, nugalėjęs Kimerą, mitinis herojus.

30. BANDUZIJOS ŠALTINĖLIUI (III, 13)

1. Bandusia — šaltinėlis netoli Horacijaus tėviškės. vitrum — stiklas.
2. merum — grynas, šviežias vynas.
4. turgidus (tu — mére, turgére) — išpūstas.
8. lascivus — linksmas, išdykęs, gyvas. suboles (alo, proles) — ainiai.
9. hora — valanda; čia metų laikas. Canicula — žvaigždyno pavadinimas.
10. nescit tangere — nequit tangere.
13. nobilium fontium genet. part.
14. dicente = canente.

31. FIDILĖS AUKA (III, 23)

1. Caelo (dat.) = ad caelum.
2. nascente Luna — mėnulio atmaina, jaunas, jaunatis.
Phidyle — neturtingos mergaitės vardas.
4. Lares (plg. la — tėre, larva) — namų dievai.
5. pestilens (pestis) — marą nešąs; maras.
Africus — sausas pietų vėjas.
7. rubigo (ruber) — rūdis.
9. quae sc. victima.
nivali Algido — Algido kalnas Lacijume turėjo viršūnę, padengtą sniegu, todėl buvo šaltas nivalis = gelidus.
11. Albanae herbae — prie miesto Alba Longa Lacijume buvo gražios žalios lygumos, todėl in herbis Albanis.
14. bidens — dvidantis, t. y. dvejų metų aukojamas gyvulėlis.
19. Penates — namų dievai, penatai.
20. far, faris — aukų miltai.
mica — kruopa (druskos gabalėlis).

32. PAMINKLAS (III, 30)

1. perennis (annus) — ilgai tveriąs, nuolatinis, pastovus.
2. regalis situs pyramidum = regalium p. situs.
3. impotens sc. sui — smarkus, nesusivaldąs.

7. Libitína — mirties deivė, giltinė.
8. postera laus = gloria apud posteros.
recens = recenti.
10. qua (sc. parte) — kur.
Aufidus — Apulijos, poeto gimtinės, upė.
13. princeps = primus.
Aeolium carmen — Eolijos eiliavimo būdą, t. y., alkainį ir safišką̨jį, kuriuos vartojo poetas Alkajas ir Safo.
14. superbia — puikybė abstr. pro concreto.
15. Delphicus 3. Delfuose buvo šventovė Apolonui, dievui meno ir poezijos, todėl jis vadinamas Delphicus.
Delphica — Apollinari.
volens = libens.
16. Melpomene — tragedijos mūza, pas Horacijų mūza rimtos poezijos, lyrikos.

33. MELPOMENAI (IV, 3)

3. labor Isthmius — Istmo žaidimai, kurie įvykdavo kas dveji metai Korinto sąsmaukoje Poseidono garbei.
5. currus Achaicus — graikų rungtynių vežimas.
6. Delis foliis — palmės lapai, triumfatorių papuošimas.
11. comae = frondes — lapai, žalumynai.
18. Pieris, idis (voc. Pieri) — mūzas vadino pieridėmis, nuo jų tėvo Piero vardo.
21. muneris est = munus est.

23. Romanae lyrae fidicen — Romos lyrikas, dainius.

34. PAVASARIS IR MIRTIS (IV, 7)

5. Gratia cum geminis sororibus — Gracija su sesutėmis.
10. interitura = quae et ipsa interitura est.
12. bruma (iš brevima = brevissima) — trumpiausių dienų laikas, žiema.
15. dives Tullus = Tullus Hostilius.
21. Minos — mirusiųjų teisėjas.
23. Torquatus — Horacijaus draugas, žymus advokatas.
26. Hippolytus — Tezėjo sūnus, kuris buvo neteisingai apskųstas tėvui pamotės Fedros, kurios meilę jis atmetė. Jis buvo išmestas iš vežimo, užsimušė ir atsidūrė pragare, iš kur jo negali išlaisvinti nė deivė Artemidė, skaistybės globėja.
27. Lethaeus 3. nuo Lethe — požemio upė.
28. Pirithous — jo draugas Tėzėjas lydėjo Piritą į pragarus, kai jis norėjo pagrobti Persefonę, bet abudu Plutono buvo prikalti prie Tartaro uolos, Tezėjas buvo išvaduotas Heraklo, tačiau draugo išsivesti negalėjo.

35. PAVASARIO ŠVENTĖ (IV,12)

1. veris comites — priedėlis animae Thraciae.

5. Itys, yos — Filomelos sūnus, kurį nužudė Prokna, Trakijos karaliaus Tezėjo žmona už tai, kad jis klasta apgavo jos seserį. Už šį nusikaltimą Prokną pavertė kregžde, o Filomelą — lakštingala.
6. Cecropius adi. iš Cecrops, kuris, pagal padavimą, įkūręs Atėnus ir kaip karalius juos valdęs; iš čia ir Cecropia domus.
7. barbaras regum libidines = barbarorum regum libidines.
13. Vergili — tai ne poetas, bet kitas Vergilijus — verslininkas.
14. Liberum = vinum.
ducere = haurire — semti.
16. nardum — nardas, alyva iš nardų augalo lapų.
17. onyx = alabastrites, balzganas ar gelsvas alabastro rūšies brangus akmuo; iš jo dirbami indai.
18. Sulpiciis horreis = Sulpiciorum horreis — Sulpicius Galba žymus vyno pirklys Romoje; čia Sulpicijaus vyno sandėliai.
23. immunis (sine munere) — laisvas nuo pareigų, be dovanų.
25. pone = depone, omitte — liaukis!
28. desipere (sapere) — kvailiuoti, netekti proto.
in loco — savo vietoje, laiku.

36. LIKĖJAI (IV, 13)

1. Lyces, ae — Likėja, pasenusi moteriškė

stengiasi būti graži ir prilygti jaunoms. Iš jos Horacijus juokiasi.

5. Cupido — meilės dievas, geidulių kurstytojas.

7. Chius, adi. — poetas mini kažkokią mergaitę iš Kijoso salos Egėjaus jūroje — vardo jos nemini.

13. Cous 3 adi. — nuo Cous salos Egėjaus jūroje, pragarsėjusios savo audiniais.

18. illîus vietoj illíus.

21. Cinara — mergaitė, kurią labai mylėjo Horacijus; ji mirė jaunutė, ir poetas jos gailisi.

25. vetula nuo vetus — senelė.

28. dilabor 3 — sugriūti, sunykti.

37. SAPNAI IR TIKROVĖ (Ep. 2)

1. procul — toli.

3. exercet = colit.

9. adultus (iš ad-altus, alere) — užaugęs, subrendęs.

10. marito 1 — skiepyti, vaisinti, jungti.

21. Priapus — sodų ir daržų dievas.

22. Silvanus — miškų ir ganyklų dievas.

34. turdus, i — strazdas.

41. Sabina — sabinietės ir apulietės pasižymėjo tuo, kad buvo geros šeimininkės.

49. Lucrina — austrės iš Lukrino ežero, esančio Kampanijoje.

51. Eois — eous, 3. rytų.

53. Afra avis = gallina Numidica — patarška.
54. attagen Ionicus — jarubė, Jonijos putpelė.
57. herba lapathi — rūkštynė.
59. festis Terminalibus — dievo Terminus šventės.
67. Alfius — anų laikų palūkininkas.

38. ROMĖNAMS (EP. 7)

1. scelesti — scelestus, 3. nusikaltęs; čia prakeiktas.
3. Neptunus — jūrų dievas; vietoj jūra.
4. Latinus — lotynas.
5. Karthago — Kartagina, miestas Afrikoje.
8. sacra via — ja tuo keliu keliavo su belaisviais.
19. Remus — Remas, Romulo brolis, kurį Romulas užmušė. Čia Horacijus turi galvoje Cezarį, su kurio nužudymu prasidėjo vidaus nesantaika ir pilietiniai karai.

39. DRAUGAMS (EP. 13)

3. Threicio Aquilone — šiaurės vėjas, pučiąs iš Tesalijos.
8. Achaemenius, 3 (iš Achaemenes, Kyro senelis ir persų karalių protėvis) — persų, persiškis.

Cyllenea — cyleniškis, Merkurijaus, nes ant Cileno kalno Arkadijoje, pagal padavimą, gimęs dievas Merkurijus, meno globėjas.

11. Centaurus — baidyklės, pusiau gyvulys, pusiau žmogus.
12. Thetis, idis — Nerėjaus, jūrų dievo, duktė, Pelėjaus žmona, Achilo motina.
13. Assaracus, i — mitinis Trojos karalius.
14. Scamander, i et Simois, entis — upės Trojos žemėje.
15. subtémen, inis — ataudas, gija, siūlas.
Parcae — parkos, likimo deivės, verpė kiekvieno žmogaus gyvenimo siūlą, todėl niekas negalėjo savo likimo išvengti.
18. aegrimonia, ae — rūpestis, susikrimtimas.

40. PASITEISINIMAS (EP. 14)

Horacijus pasiteisina Mecenatui, kad jis nebaigė eilėraščių, nes esąs įsimylėjęs.

1. imis = infimis.
3. Lethaeos iš Lethe — upė požemio valstybėje; kas iš jos gėrė, užmiršo praeitį, todėl Lethaeos somnos.
9. Samius, 3 iš Samo salos, kuri yra Egėjaus jūroje.
Bathyllus, i — vardas jaunikaičio, į kurį buvo įsimylėjęs Anakreonas, graikų lyrikas, kilęs iš Teoso salos prie M. Azijos.
10. Anacreon, ntis — Anakreonas, graikų poetas, lyrikas.
14. Ilion = Troia.
16. Phryne, es — vardas mergaitės, kurią buvo įsimylėjęs Horacijus.

„SAKALO" B-VĖS LEIDINIAI

ORIGINALINĖS BELETRISTIKOS VEIKALAI

	Lit.
V. Mykolaitis-Putinas, **ALTORIŲ ŠEŠĖLY**. Romanas I, II ir III po	5,—
Petras Cvirka, **ŽEMĖ MAITINTOJA**. Iš naujakurių gyvenimo. 1935 m. premijuotas romanas	3,50
P. Cvirka, **FRANK KRUK**, I ir II d. Romanas po	4,—
P. Cvirka, **MEISTERIS IR SŪNŪS**. Naujausias jumoristinis romanas.	
Ignas Šeinius, **KUPRELIS**. Vienos pavasario dienos pasaka	4,50
Ignas Šeinius, **SIEGFRIED IMMERSELBE ATSIJAUNINA**. Romanas.	4,50
J. Grušas, **KARJERISTAI**. Aktualus romanas	4,50
J. Marcinkevičius, **MES ATEINAM**. Epochinis 3 tomų romanas. I t. — Lt. 3,50, II t. — Lt. 3,—, III t. Lt.	3,50
A. Vienuolis, **RAŠTAI IV t.** Žingsniai ir žygiai	7,50
A. Vienuolis, **VIEŠNIA IŠ ŠIAURĖS**. Romanas I tom. Lt. 4,—, II t. — Lt. 3,50	7,50
A. Vienuolis, **MINISTERIS**. Raštai IX t.	3,—
A. Vienuolis, **RAŠTAI X** t. Novelės.	
A. Vaičiulaitis, **MŪSŲ MAŽOJI SESUO**. Apysaka. Iliusnuolių romanas.	
A. Vaičiulaitis, **MŪSŲ MAŽOJ ISESUO**. Apysaka. Iliustravo dail. M. Katiliutė	2,—
A. Vaičiulaitis, **VIDUDIENIS KAIMO SMUKLĖJE**. Novelės	2,50
Vaidilutė, **TĖVIŠKĖ**, I ir II t. Kultūros kovų romanas. Pomirtinis leidinys.	
L. Dovydėnas, **IEŠKAU GYVENIMO DRAUGO**. I ir II d. Romanas iš mokytojų gyvenimo po	3,50
L. Dovydėnas, **BROLIAI DOMEIKOS**. Romanas iš mūsų kaimiečių bylinėjimosi.	
F. Neveravičius, **DIENOS IR NAKTYS**. Romanas. Netekėjusios motinos problema	4,—
L. Janušytė, **VAŽIUOJAM!** Linksmų feljetonų rinkinys.	2,—

K. Jankauskas, JAUNYSTĖ PRIE TRAUKINIO. Romanas iš geležinkeliečių gyvenimo .... 3,—
Stasius Būdavas, LORETA. Jaunos mergaitės likimo romanas .... 3,—
Stasius Būdavas, MOKYTOJAS BANAITIS. Romanas. .. 2,—
Teof. Tilvytis, KELIONĖ APLINK STALĄ. Jumoristinis romanas iš mūsų valdininkų gyvenimo .... 3,—
Jonas Šukys, KOMUNISTAS, 1919 m. nepriklausomybės kovų romanas.
A. Šalčiuvienė-Gustaitytė, VORAS. Romanas. Pairusios šeimos tragedija 2,50
P. Orintaitė, PASLĖPTA ŽAIZDA. Jaunamartės takas. Romanas .... 2,—
J. Paukštelis. PIRMIEJI METAI. Romanas iš gimnazijos mokytojų gyvenimo.
J. Visginas, LAISVĖS ALĖJA. „VISKAS BIZNIUI“. Romanas — mozaika .... 2,—
K. Inčiūra, ANT EŽERĖLIO RYMOJAU. Romanas .... 4,—
K. Inčiūra, MYLINČIOS MOTERYS. Novelės .... 3,—
Dr. L. Kaukas, GYDYTOJAS PASAKOJA, I ir II d. Novelės. I — Lt. 3, II — 2,50 5,50
A. Marcinkevičiaus red., VLADO PUTVINSKIO RAŠTAI. II t. .... 6,—
A. Marcinkevičiaus red., VLADO PUTVINSKIO RAŠTAI. III t. .... 6,—

VEKALAI JAUNIMUI IR VAIKAMS

Balys Sruoga, AITVARAS TEISĖJAS. Labai linksma eiliuota pjesė. Moterims ir vyrams, augalotiems ir pipirams. Iliustravo dail. Ušinskas 2,50
Vytė Nemunėlis, DRUGELIAI. Eilėraščiai vaikams. Iliustr. .... 2,—
Vytė Nemunėlis, KIŠKIO KOPŪSTAI. Eilėraščiai vaikams. Meniškai iliustr. D. Tarabildaitė .... 2,—
J. Mackevičius-Nord, SAMOJEDŲ BERNIUKO NUOTYKIAI. Iliustruotas apsakymas iš tolimųjų rytų tundrų .... 2,—
J. Mackevičius-Nord, VELNIO LAŠELIAI. Įdomi pasaka apie alkoholio atsiradimą. Su gražiomis iliustrac. 2,—
P. Tarasenka, PRAEITIES VARPAI. Apsakymas iš mūsų senovės prieš 2000 metų. Iliustruota archeologiniais paveikslais .... 2,—
V. Pietaris, LAPĖS GYVENIMAS IR MIRTIS. Iliustr. 2,—
Vysk. Valančius, VAIKŲ KNYGELĖ. Su gražiomis dail. Šimonies iliustracijomis .... 4,—
Karolė Pažėraitė, NUSIDĖJĖLĖ. Apysaka iš D. Karo tremtinių gyvenimo .... 3,—
Vyt. Tamulaitis, VYTUKO UŽRAŠAI. Iliustravo D. Tarabildaitė.

Br. Buivydaitė, AUKSO BATELIS. Iliustr. D. Tarabildaitė.

Br. Buivydaitė, TRYS BIČIULIAI. Iliustravo D. Tarabildaitė.

St. Dabušis, ŠIMTAJĖGIS ŽMOGUS. Populiariai atpasakota kultūros istorija. Gausiai iliustruota.

M. Z. Daujoto vert. **LAPĖS ROMANAS.** Prancūzų epas. Iliustravo T. Kulakauskas.

N. Žiugždienės vert. **MAGIŠKAS AUTOMOBILIS.**

Bern. de Saint Pierre, PAULIUS IR VIRGINIJA. Iliustr. apysaka. Vaikų ir jaunimo šedevras .... 2,—

Br. Lembai, ŠEKSPYRO RAŠTAI JAUNIMUI. Gausiai iliustruota .... 5,—

J. Jablonskio vert. **MURZIUKO DIENORAŠTIS.** Apsakymas — pasaka apie mažų girios žmogelių keliones, klaidžiojimus, šposus, juokus. Labai gausiai iliustruota 2,50

Karolio Vairo vert. **EZOPO PASAKOS.** Liudo Giros red. Gausiai iliustruota .... 3,—

Krylovo PASAKĖČIOS. Eiliuotas J. Talmanto vert. Iliustruota.

A. Kuprin, ŠPOKAI. Gražiai iliustruotas leidinys ...... 1,—

Karl. May, PER DYKUMĄ. Įdomus nuotykių romanas. I ir II t. po Lt. 2,50 ir III t. .... 3,—

Visos knygos Šviet. Ministerijos pripažintos visų mokyklų ir jaunimo knygynams tinkamomis.

MAŽŲJŲ KNYGYNĖLIS

Šioje serijoje bus leidžiami originaliai ir verstiniai kūrinėliai mūsų mažiesiems priešmokyklino amžiaus skatytojams. Kūrinėliai bus meniškai iliustruoti. Jau leidžiami šie veikalėliai vaikams:

Vyt. Sirijos Gira, TRAUKINYS. Iliustravo A. Šepetys.

Vyt. Sirijos Gira, JŪRA. Iliustravo A. Macutkevičius.

K. Binkis, JONAS PAS ČIGONUS. Iliustravo D. Tarabildaitė.

P. Cvirka, NAPALYS BAILYS. Iliustravo M. Katiliūtė.

P. Cvirka, IEVUTĖ PLEPUTĖ. Iliustravo M. Račkauskaitė.

Vytė Nemunėlis, MYKOLIUKO DRAUGAI.

Maršakas, APIE VAIKĄ IR JO KNYGAS. Iliustravo R. Kalpokas.

Maršakas, APIE KVAILĄ PELIŪKŠTĘ.